

III. HISTORIA MÓWIONA

ROCZNIK PRZEMYSKI, t. 59
LITERATURA I JĘZYK, z. 2 (27), 2023

KS. STANISŁAW BARTMIŃSKI (*Krasiczyn*)

WIELOKULTUROWY FESTIWAL GALICJA

Abstract
GALICIA MULTICULTURAL FESTIVAL

This paper has been written on the occasion of the 20th anniversary of the Galicia Multicultural Festival. The author presents the Festival's organizer, Krystyna Shmeruk, as well as describing cultural events, lectures and symposia, exhibitions and concerts which have taken place as part of the particular editions of the Festival. The text is complete with press articles and memories of several persons connected with that project.

Keywords: Galicia Multicultural Festival, festival of culture, Przemysł

Słowa kluczowe: Wielokulturowy Festiwal Galicja, festiwal kulturalny, Przemysł

W 2023 r. wypada dwudziestolecie zainicjowanego przez Krystynę Shmeruk Wielokulturowego Festiwalu Galicja. Impreza miała dla naszego regionu znaczenie, które trudno przecenić. Moim zdaniem warto uchronić to wydarzenie od zapomnienia, zanim pochyli się nad nim zawodowy historyk. Niniejszy artykuł zawiera garść informacji o 15 edycjach festiwalu, a także relacje kilku osób – uczestników tego fenomenu. Mam nadzieję, że skłoni to innych autorów do publikacji swoich wspomnień w dziale „Historia Mówiona” czasopisma „Rocznik Przemyski. Literatura i Język”.

W tekście staram się po pierwsze przybliżyć postać samej Krystyny Shmeruk – twórczyni festiwalu i środowisko, z jakiego wyrosła, a także Fundację Dziedzictwo im. Chone Shmeruka. Źródłem są liczne publikacje, np. studia *Galiczyjskie spotkania* wydawane od 2004 r. przez Fundację Dziedzictwo oraz IBL PAN, informacje w prasie nie tylko lokalnej¹, teksty internetowe, a przede wszystkim, jako że chodzi o „historię mówioną”, osobiste wspomnienia uczestników kolejnych edycji festiwalu.

---

¹ Dziękuję Pani Krystynie Shmeruk za udostępnienie mi wielu artykułów, a także za dopracowanie niniejszego tekstu.

Zgromadzony materiał – dokumenty, zaproszenia, katalogi poszczególnych edycji festiwalowych, ich realizację, zabiegi o pozyskanie sponsorów i partnerów oraz wiele innych wykraczających poza ramy artykułu informacji przekażę do archiwum². Tutaj skupiam się przede wszystkim na programach festiwalu, obejmujących prelekcje i sesje naukowe, wystawy i koncerty.

I po trzecie zamieszczam wspomnienia kilku osób związanych z tym projektem. Nie do wszystkich dotarłem, bo znajomości pani Krystyny przekraczają granice państw i kontynentów, ale nawet te nieliczne są świadectwem ogromnego wysiłku włożonego przez nią – prezesa Fundacji Dziedzictwo – w zorganizowanie tej imprezy. Nie chce się wierzyć, czego zdoła dokonać jeden człowiek ogarnięty pasją, by użyć jej określenia.

Źródła do poznania Wielokulturowego Festiwalu Galicja

Wykorzystałem liczne strony internetowe z informacjami dotyczącymi festiwalu, a także materiały drukowane. Ukazało się 10 programów z lat 2003–2012 wydawanych w nakładzie ok. 500 egz. oraz katalogi wystaw i plakaty. Niestety nie wszystkie są dostępne w Przemyskiej Bibliotece Publicznej. Wiele materiałów zawierają studia *Galicyskie spotkania* wydawane od 2004 do 2012 r. przez Fundację Dziedzictwo oraz Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk³.

Na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Rzeszowskiego Kamil Miąsik pod kierunkiem dr. Mirosława Dymona napisał także pracę magisterską pt. *Wielokulturowy Festiwal „Galicja” na zamku w Krasiczynie (2003–2009)*.

Ponieważ chodzi o „historię mówioną”, opierałem się także na osobistych wspomnieniach uczestników wydarzeń.

Miejsca, wydarzenia i goście festiwalu

Wydarzenia kulturalne w ramach festiwalu odbywały się w następujących miejscowościach: Baranów Sandomierski, Bircza, Bolestraszyce, Dubiecko, Dynów, Jarosław, Kalwaria Pałacowska, Kluź-Napoka (Rumunia), Kolbuszowa, Kraków, Krasiczyn, Krosno, Lubaczów, Lwów (Ukraina), Łańcut, Narol, Preszów (Słowacja), Pruchnik, Przemyśl, Przeworsk, Radymno, Rzeszów, Sanok, Tyrawa Wołoska, Zarzecze, Żurawica.

W ramach festiwalu odbywały się spektakle teatralne, koncerty, wystawy, pokazy filmów, sesje popularnonaukowe, a także kiermasze rzemiosła połączone z degustacją potraw kuchni regionalnych.

W 15 edycjach zorganizowano ok. 130 **wystaw**. Były to zarówno pokazy fotografii, jak i malarstwa oraz rzeźby. Niektórzy artyści indywidualni wystawiali w kilku

² Ponieważ dostęp do wielu rozproszonych materiałów przerósł moje możliwości, uważam, że należy zgromadzić je w jednym miejscu. Jak miemam, powinny się znaleźć w archiwum Fundacji Dziedzictwo. Innym odpowiednim miejscem jest Archiwum Państwowe w Przemyślu.

³ Waldemar Wiglusz postulował digitalizację tych materiałów, co byłoby możliwe, bo w większości były już najpierw publikowane, ale pomysł pozostał w sferze projektów.

miejsowościach w kraju i za granicą. Niekiedy były to wystawy wspólne artystów z jednego lub paru krajów takich jak: Słowacja, Ukraina, Izrael, Rumunia, Republika Czeska, Austria, Polska. W sumie zaprezentowało się blisko 1000 artystów.

Dużym powodzeniem cieszyły się również **koncerty** muzyki poważnej i popularnej. Artyści polscy i zagraniczni występowali w salach i w plenerze. Łącznie odbyło się ok. 100 koncertów. Niektóre kilkuczęściowe, inne kilkakrotnie powtarzane. Od pierwszej edycji organizowano także **przeeglądy filmów** fabularnych i dokumentalnych.

Integralną część festiwalu stanowiły też **wykłady i sesje popularnonaukowe**, których pokłosiem były wydawane corocznie studia *Galiczyjskie spotkania*.

Wydarzenia festiwalowe uświetniło swoją obecnością **wielu znamienitych gości** z kraju i z zagranicy. Między innymi: Maciej Klimczak – wiceminister kultury RP, Ewa Hunca z Kancelarii Prezydenta RP, Magda Vášáryová – ambasador Słowacji w Polsce, Helena Jacošova – wiceambasador Słowacji i Dyrektor Instytutu Słowackiego w Warszawie, Timofij Kohan – minister kultury Ukrainy, Oleg Mysyk – radca kulturalny ambasady Ukrainy w Polsce, Szewach Weiss i David Peleg – ambasadorowie Izraela w Polsce, Hermine Poppeller – konsul generalny Republiki Austrii w Krakowie, Imre Molnar – attaché kulturalny ambasady Węgier w Warszawie, Istvan Gordon – radca ambasady Węgier i dyrektor Węgierskiego Instytutu Kultury w Warszawie, Gabriel Bartaş i Irena Comaroschi – ambasadorowie Rumunii w Polsce, Andrzej Jagodziński – dyrektor Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, Marek Pernal z Departamentu Promocji MSZ, Michał i Eustachy Sapiehowie⁴.

Krystyna Shmeruk – twórczyni Wielokulturowego Festiwalu Galicja

Krystyna Shmeruk urodziła się w Przemyślu. Jej ojciec pochodził z Przemyśla, a matka ze Lwowa. Krystyna, ich jedyna córka, uczęszczała w Przemyślu do Szkoły Podstawowej nr 12, Szkoły Podstawowej nr 6 oraz do I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego. Po maturze podjęła studia na Wydziale Filologii Angielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

W 1981 r. wyjechała do Anglii, gdzie zastał ją stan wojenny. Kontynuowała studia w London School of Economics i University College London. Następnie ukończyła kurs reżyserii i produkcji telewizyjnej w Television Training Center. W połowie lat osiemdziesiątych podjęła pracę w The Oxford Institute for Polish-Jewish Studies jako dyrektor sekcji audiowizualnej. Z ramienia instytutu współuczestniczyła w organizacji wielu imprez kulturalnych, takich jak koncert Krzysztofa Pendereckiego w Royal Festival Hall czy koncert *Echoes of Jewish Poland* w Saint John's Smith Hall. Jest też reżyserką i współrealizatorką kilku filmów dokumentalnych wyprodukowanych w Anglii i w Polsce, m.in. *Aktor*, *Kościół na górze Syjon*.

---

⁴ W. Wołczyk, *Wydarzyło się w Przemyślu*, <https://m.niedziela.pl/artykul/29828/nd/Wydarzylo-sie-w-Przemyslu> [dostęp: 30.09.2023].

W Oksfordzie poznała profesora Chone Shmeruka, historyka, którego poślubiła w 1989 r. Ma z nim syna Victora. Po 1993 r. powróciła do Polski, dzieląc czas między Warszawę i Londyn. W połowie lat dziewięćdziesiątych wraz z mężem założyła Fundację Dziedzictwo. Po śmierci męża w 1997 r. kontynuowała pracę w fundacji, która zajmowała się wydawaniem książek oraz organizacją konferencji i sesji naukowych. W 2003 r. fundacja zorganizowała pierwszą edycję Wielokulturowego Festiwalu Galicja. W latach 2003–2017 odbyło się 15 edycji festiwalu. Po latach Krystyna Shmeruk żałuje, że nie udało się zrealizować wielu innych planów⁵.

Fundacja Dziedzictwo im. Chone Shmeruka

Fundacja Dziedzictwo im. Chone Shmeruka z siedzibą w Warszawie, organizator festiwalu, powstała w połowie lat dziewięćdziesiątych w celu pielęgnowania pamięci o wspólnej przeszłości Żydów i Polaków, wspierania polsko-żydowskiej współpracy kulturalnej oraz organizacji wymiany uczonych i studentów. Pomysłodawca i patron fundacji to światowej sławy historyk kultury i literatury jidysz, niegdyś student Uniwersytetu Warszawskiego, później zaś profesor Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie.

W ramach swojej działalności fundacja patronuje serii wydawniczej „My, Żydzi Polscy”, prezentującej wybitne prace dotyczące kultury i historii Żydów polskich, powstałe w różnych krajach i językach. Dotychczas w ramach serii ukazały się *Legenda o Esterce w literaturze jidysz i polskiej. Studium z dziedziny wzajemnych stosunków dwóch kultur i tradycji* autorstwa Chone Shmeruka (tłum. M. Adamczyk-Garbowska, Warszawa 2000), *Film żydowski w Polsce* Natana Grossa (tłum. A. Ćwiakowska, Kraków 2002) oraz *Korczak, Tokarzewski i my. Hanna Rudniańska – wspomnienia i rozmowa z Krystyną Shmeruk* Hanny Rudniańskiej (tłum. P. Więclawski, Kraków 2005). Fundacja jest też wspólnie z Instytutem Badań Literackich PAN wydawcą studiów *Galiczyjskie spotkania* (2004–2012).

W 2003 r. fundacja rozszerzyła swoją działalność, stając się organizatorem Wielokulturowego Festiwalu Galicja, którego celem było przybliżenie dorobku i tradycji kulturalnych również innych narodów.

15 edycji festiwalu – zamysł, realizacja, sponsorzy, programy, echa prasowe

Jak czytamy we wstępie do drukowanych corocznie w kilku językach programów festiwalowych oraz na stronie internetowej festiwalu, „Wielokulturowy Festiwal «Galicja» to wydzwięk tęsknoty do przeszłości, do ludzi, którzy tworzyli kulturę dnia codziennego, do narodów zamieszkujących na przestrzeni wieków tę ziemię. Nasza idea budowania więzi kulturowych w dobie jednoczącej się Europy została niezwykle ciepło przyjęta przez artystów wielu krajów. Swój udział w festiwalu zadeklarowali twórcy z Austrii, Czech, Izraela, Polski, Rumunii, Słowacji, Ukrainy i Węgier. Celem Festiwalu jest inspiracja i kształtowanie zainteresowania kulturą

⁵ Krystyna Shmeruk, https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Shmeruk [dostęp: 30.11.2023].

mniejszości narodowych. Chcemy dotrzeć do jak najszerszego kręgu odbiorców, zaktywizować współpracę przygranicznych ośrodków kultury, uwypuklić międzynarodowe znaczenie regionu podkarpackiego. Wystawy malarstwa i sztuki, koncerty muzyczne, występy teatralne, pokazy filmów, wykłady i odczyty, prezentacje rękodzieła artystycznego, kuchni – oto niektóre z dziedzin kulturalnych, w których każdy znajdzie interesujący go temat. Rozwijanie i wspieranie kultury regionalnej, kształtowanie postaw tolerancji w stosunkach międzyludzkich oto nasz cel, cel zjednoczonej Europy”⁶.

Krystyna Shmeruk – jak sama napisała – wymyśliła tę imprezę dla Przemyśla, miasta, z którego pochodzi, bo chciała je ożywić. Przy okazji dała miastu świetne narzędzie promocji, którym mieszkańcy mogli chwalić się w Polsce. W tym opracowaniu opieram się głównie na starannie drukowanych dla każdej edycji festiwalu programach. Nie zdołałem ustalić, na ile realizacja odbiegała od zapowiedzi, ale wydaje się, że niewiele. Świadczą o tym chociażby echa prasowe, jakie dodają po opisie niektórych edycji. Także wydane książki potwierdzają moje domniemania. Zanim przejdę do omówienia poszczególnych edycji tego piętnastodocinkowego festiwalu – kilka słów o zamierzeniach i realizacji. Przymiotnik „wielokulturowy” zakłada bogactwo kultur oraz imprez: koncertów, wystaw, odczytów, sesji naukowych i innych. Zamierzenia były ambitne, przekraczały granice państwowe, etniczne i religijne. Aby zrealizować ten zamysł, konieczny był zespół współpracowników. Pani Krystyna, obdarzona łatwością nawiązywania kontaktów, pozyskała do współpracy ludzi na różnych stanowiskach w instytucjach i urzędach. Skupiła wokół siebie grono osób wspierających ideę festiwalu oraz stworzyła biuro festiwalowe zatrudniające 2–4 osoby (Aniceta Klimaszewska, Piotr Prokopowicz, Magda Adamska, Małgorzata Zawilińska). Należy odnotować duże zaangażowanie i zasługi wieloletniej księgowej festiwalu, śp. Wandy Wcisło, oraz kilkuletnią współpracę z Dorotą Wimmer.

Najważniejsze instytucje i osoby współpracujące przy organizacji festiwalu:

- Instytut Badań Literackich PAN (prof. dr hab. Urszula Jakubowska – redaktor *Galicjijskich spotkań*)
- Wydział Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Miasta Przemyśla (dyrektor Jan Jarosz)
- Centrum Kulturalne w Przemyślu (dyrektorzy Adam Halwa i Janusz Czarski)
- Przemyskie Centrum Kultury i Nauki ZAMEK (dyrektor – Renata Nowakowska, kierownik Działu Organizacji Imprez – Stanisław Czekanowski)
- Archiwum Państwowe w Przemyślu (dyrektor Bogusław Bobusia)
- Przemyska Biblioteka Publiczna (dyrektorzy Grażyna Balicka i Paweł Kozioł, wicedyrektor Andrzej Skibniewski, starszy kustosz Ewa Lis)
- Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej (dyrektorzy Mariusz Olbromski i Wojciech Władyczyn)

⁶ *O festiwalu*, <http://www.festiwalgalicja.com/?ID=0> [dostęp: 15.11.2023].

- Zespół Zamkowo-Parkowy w Krasiczynie (dyrektorzy Janusz Czarski, Stanisława Majewska i Jerzy Antkiewicz)
- Południowo-Wschodni Instytut Naukowy w Przemyśle (dyrektor Stanisław Stępień)
- Galeria Sztuki Współczesnej w Przemyśle (dyrektor Janusz Cywicki)
- Kresowy Dom Sztuki w Dubiecku (Jacek Grzegorzak, Robert Szybiak, Agnieszka Szybiak)
- Polski Teatr Ludowy we Lwowie (dyrektor Zbigniew Chrzanowski)
- Miejskie Centrum Kultury w Leżajsku (dyrektor Maria Horoszko)
- Galeria „Quo Vadis” w Tyrawie Wołoskiej (Bogusław Iwanowski)
- Związek Rodowy Dzieduszyckich herbu Sas (przewodnicząca hr. Izabela Dzieduszycka)
- Lwowski Narodowy Akademicki Teatr Opery i Baletu (dyrektorzy Tadeusz Eder i Bogdan Sirak)
- Lwowska Filharmonia Obwodowa (dyrektor Wołodmyr Syvochip)
- Regionalny Ośrodek Kultury, Edukacji i Nauki w Przemyśle (dyrektor Janusz Polaczek)
- Urząd Wojewódzki w Preszowie – Prešovský samosprávny kraj (przewodniczący Peter Chudík, dyrektor Ewa Arvajova)
- Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie (prezes Arkadiusz Krężel, dyrektor Andrzej Zając, członek zarządu Anna Malewicz)
- wójt gminy Bircza Jerzy Góralewicz
- wójt gminy Krasiczyn Jerzy Kowalski
- wójt gminy Zarzecze Wiesław Kubicki
- wójt gminy Żurawica Janusz Szabaga

Środki finansowe to pomoc rządowa, samorządowa i bankowa. Organizatorzy od początku zabiegali nie tylko o patronaty honorowe prezydentów, ministrów, księcia Michała Sapiehy oraz patronaty medialne telewizji, radia i gazet, ale także o licznych sponsorów. Darczyńcami byli przedstawiciele ministerstw, Fundusz Wyszehradzki, urzędy miast i gmin, banki, wydawnictwa i inne instytucje, firmy oraz osoby prywatne.

I edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

I edycja festiwalu odbyła się **3–14 września 2003 r.** pod patronatem honorowym prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego i ministra kultury Włodzimierza Cimoszewicza.

Prócz Krasiczyna i Przemyśla obejmowała **Kraków**, gdzie **12 września** o 20.30 w Teatrze Ludowym wystawiono sztukę *Siostry Parry* w reżyserii Piotra Szalszy, i **Birczę**, gdzie tydzień wcześniej na stadionie wystąpiła Orkiestra Dęta Huzarów z Węgier. Natomiast w Krasiczynie i Przemyśle odbył się szereg imprez, o których poniżej.

3 września (w Dniu Słowackim) o 16.00 w galerii zamkowej w **Krasiczynie** otwarto wystawy prac artystów ze Słowacji i z Polski: *Andy Warhol jako Andrij Varchola*, *Złoty súdok* Fedora Vico, *Zderzenia* Józefa Krzysztofa Oraczewskiego i *Płomienie czasu* Sławomira Golonki. O 17.30 w zamkowym parku teatr uliczny ze Słowacji Teatro Tatro przedstawił sztukę *O stworzeniu świata*, a wieczorem na dziedzińcu Lwowski Państwowy Akademicki Teatr Opery i Baletu im. Salomei Kruszelnickiej z Ukrainy zaprezentował spektakl *Trubadur*.

4 września w Przemyślu pod patronatem ministra kultury i sztuki Ukrainy Jurija Boguckiego zorganizowano pięć imprez: w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej wystawę *Dwie religie*, w Archiwum Państwowym wystawę *Na styku kultur. Mniejszości narodowe w dokumentach Archiwum Przemyskiego*, na Zamku Kazimierzowskim wystawę prac prof. Mykoły Szymczuka *Współczesne malarstwo ukraińskie*, w katedrze greckokatolickiej koncertował chór Kijów, a w Centrum Kulturalnym Zespół Muzyczno-Dramatyczny „Kultus” wystawił *Katerinę* Tarasa Szewczenki.

5 września w Przemyskiej Bibliotece Publicznej zorganizowano cykl wykładów popularnonaukowych: *Studenci galicyjscy w szkołach węgierskich w XVIII i XIX w.* prof. Mieczysława Adamczyka oraz *Na początku był Przemyśl – koleje życiowe Tymona Terleckiego* Niny Taylor-Terleckiej.

6 września o 12.30 na scenie letniej odbył się *Koncert wspomnień* Orkiestry Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych w Przemyślu pod dyrekcją Antoniego Gurana. O 18.00 teatr ze Słowacji wystawił tam sztukę *Janko Hraszko*, zorganizowano także koncert zespołu muzycznego Chemlon ze Słowacji. W hotelu Gromada odbyła się wystawa *1000 lat jazdy węgierskiej* i zorganizowano przemarsz Orkiestry Dętej Huzarów. O 16.00 w klubie Niedźwiadek wystąpił duet klezmerski Ruach, a następnie zorganizowano tam recital Barbary Dziekan *Białe kwiaty. Piosenki i wiersze Gertrudy Stein*. Wieczorem na przemyskim rynku wystawiono spektakl uliczny *Fiesta* Lwowskiego Teatru Woskresinnia.

7 września w południe na Zamku Kazimierzowskim można było podziwiać wystawę fotograficzną *Korzenie* (Izrael) oraz wysłuchać recitalu Sławy Przybylskiej.

12 września w 10 ośrodkach w **Przemyślu** i w **Tyrawie Wołoskiej** odbyło się kilka imprez z udziałem artystów z Polski, Czech i Ukrainy. Zorganizowano przegląd filmów: *Kościół na Górze Syjon*, *Aktor*, *W poszukiwaniu utraconych lat*, *Chanuka – podwójny czas*, *Światła domu*. Odbyły się także koncerty (np. kapeli Naładička z Czech), wystawy (m.in. *Kawiarnie wiedeńskie* Bernadetty Sturzbecher) oraz spotkania twórców ludowych. Profesor Monika Adamczyk-Garbowska wygłosiła wykład *Polsko-żydowskie związki literackie w książkach Chone Shmeruka*, a o Czterojęzycznym Teatrze Lwowskim mówiła prof. Anna Kuligowska-Korzeniewska. Przemysłanin Andrzej Koperski przedstawił wykład *Cmentarz węgierski w Przemyślu w IX w.* (powtórzył go w muzeum). W Regionalnym Ośrodku Kultury Edukacji i Nauki w Przemyślu Ireneusz Hyrnik z Czech przedstawił sytuację języka polskiego na Zaolziu, a Kazimierz Kaszper twórczość

literacką na Zaolziu po podziale Śląska Cieszyńskiego. Wreszcie w Centrum Kulturalnym można było oglądać spektakl *Tewje Mleczarz* z Bohdanem Stupką w roli głównej.

W rzeszowskiej edycji „Gazety Wyborczej” 16 stycznia 2004 r. napisano:

„«Galicja» była jednym z największych wydarzeń artystycznych na Podkarpaciu. Przez pięć dni w Przemyślu, Krasiczynie i okolicznych miejscowościach prezentowali się artyści z sąsiednich krajów: Słowacji, Ukrainy, Węgier i Izraela. Jedną z największych atrakcji «Galicji» była wystawa poświęcona Andy’emu Warholowi. Przemyślanie mieli też rzadką okazję zobaczyć operę *Trubadur* w wykonaniu Lwowskiego Teatru Opery i Baletu oraz spektakl *Tewje Mleczarz*, przygotowany przez zespół ukraińskiego Narodowego Akademicko-Dramatycznego Teatru im. Iwana Franko, z Bohdanem Stupką w roli głównej. Były także występy muzyków, m.in. koncerty klezmerskie, parady orkiestr węgierskich huzarów i pokazy filmowe. Matką chrzestną imprezy była Krystyna Szmeruk z fundacji Dziedzictwo, która z tej okazji powiedziała: – Przez pięć dni «Galicji» Przemyśl tętnił życiem. Mam nadzieję, że impreza będzie się odbywała tu, gdzie styka się tak wiele kultur, co roku”⁷.

Festiwal został uhonorowany przez krakowskie Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski tytułem „Najlepszego Przedsięwzięcia Roku w Małopolsce”.

II edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

II edycja odbyła się w dniach **13–22 czerwca 2004 r.** pod patronatem honorowym prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, ministra spraw zagranicznych Adama Rotfelda i ministra kultury Włodzimierza Cimoszewicza. Obejmowała Lwów, słowacki Preszów oraz 16 miejscowości w Polsce: Przemyśl, Krasiczyn, Pruchnik, Zarzecze, Bolestraszyce, Krosno, Przeworsk, Narol, Lubaczów, Jarosław, Rzeszów, Tyrawę Wołoską, Birczę, Łańcut, Kalwarię i Radymno.

13 czerwca we Lwowie festiwal zainaugurowała wystawa we Lwowskiej Galerii Sztuki *Autoportrety Jacka Malczewskiego i innych polskich malarzy* oraz występ Przemyskiej Orkiestry Kameralnej, następnie odbyła się degustacja kuchni polskiej, ukraińskiej i ormiańskiej połączona z występem orkiestry dętej z Radymna. O 19.00 w Teatrze Dramatycznym można było obejrzeć przedstawienie *Na szkle malowane* zespołu z Preszowa na Słowacji, a na scenie plenerowej przed uniwersytetem odbył się koncert zespołów z Polski i Ukrainy, wieczorem w tym samym miejscu wystąpił zespół cygański Terne Roma oraz Justyna Steczkowska.

14 czerwca odbyła się sesja popularnonaukowa w Ukraińskiej Akademii Nauk, połączona z występem Lwowskiej Orkiestry Kameralnej „Wirtuozi Lwowa”.

⁷ *Przemyski festiwal Galicja nagrodzony*, <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,34962,1869811.html> [dostęp: 15.11.2023].

15 czerwca o 14.00 w Galerii Sztuki Współczesnej odbyła się wystawa fotografii Jacka Szwica pt. *Hatikva znaczy nadzieja*, a o 19.00 w Teatrze Polskim przedstawienie *Dwaj Panowie B* według Mariana Hemara w adaptacji i reżyserii Zbigniewa Chrzanowskiego.

Równie ciekawy był program dla **Krosna**. **17 czerwca** o 16.00 w Muzeum Rzemiosła otwarto wystawę fotograficzną *Gypsies* Tomasza Gudzowatego, a o 18.00 na rynku wystąpił węgierski teatr muzyczny. **18 czerwca** otwarto wystawy: *Dzieje rzemiosła Polski południowo-wschodniej*, *Karykatura rumuńska* i *Współczesne szkło artystyczne z Ukrainy*. Odbyła się także parada młodzieży *Świat bajek* i koncert chóru dziecięcego Allegretto z Rumunii. Wieczorem Lwowski Teatr Woskresinnia wystąpił na rynku z przedstawieniem *Fiesta*.

19 czerwca na rynku otwarto kiermasz twórczości artystycznej oraz kuchnię regionalną – galicyjską, wystąpił zespół regionalny, podsumowano konkursy plastyczne *Krośnieńska pocztówka* oraz *Krosno moje miasto*. Wystąpił zespół folklorystyczny ze Słowacji Carnica, z Węgier – Zalaegerszek, Kijowski Cygański Muzyczno-Dramatyczny Teatr „Romans”, a na zakończenie zespół Bohdana Trojanka Terne Roma.

20 czerwca od południa na rynku zaproponowano kuchnię regionalną, kiermasz twórczości artystycznej, występ zespołu węgierskiego, program dla dzieci, wystąpiło Trio Akordeonowe uczniów z Zespołu Szkół Muzycznych. O 17.00 z Wieży Farnej zabrzmiał hejnał krośnieński. Na koniec dnia prezydent Krosna wręczył nagrody w dziedzinie kultury, wreszcie na rynku odbyły się koncerty.

Równie bogaty był program dla **Przemysła i Krasiczyna**. **15 czerwca** o 19.00 na scenie plenerowej zamku w Krasiczynie wystąpił zespół cygański Terne Roma.

16 czerwca o 10.00 w Muzeum Narodowym w Przemysłu otwarto wystawę fotograficzną Jacka Szwica *Synagogi przemyskie*, o 15.00 odbył się koncert Zespołu Kameralnego z Austrii, o 17.00 otwarto wystawę malarstwa Renate Kastner z Niemiec. Na zamku w Krasiczynie o 18.00 otwarto wystawę fotografii Tomasza Gudzowatego *Spirit of Asia*, a o 21.00 w parku koncertowała orkiestra INSO oraz Tercja Pikardyjska.

17 czerwca w Przemyskiej Bibliotece Publicznej odbyła się sesja naukowa ROKEiN, następnie otwarto wystawy *90 rocznica utworzenia Legionów Polskich w Przemysłu* i wystawę malarską Mariona Ilku z Ukrainy, a na zakończenie dnia w katedrze greckokatolickiej wystąpiły chóry: Canzone z Lubaczowa i Namysto z Przemysła.

18 czerwca rano odbyła się sesja naukowa w Przemyskiej Bibliotece Publicznej, otwarto wystawy: w podziemiach kościoła oo. Franciszkanów *Kościół Węgier o historycznej wartości*, w Archiwum Państwowym *Wielokulturowość Galicji w XIX i XX wieku*, w krasiczyńskim zamku *Drewniana architektura sakralna w Europie Środkowej*, a wieczorem na dziedzińcu zamkowym w Krasiczynie Lwowski Państwowy Akademicki Teatr Opery i Baletu wystawił operę *Nabucco*.

19 czerwca w południe na przemyskim rynku otwarto kiermasz sztuki ludowej, wystąpił zespół huculski Czeremosz i inne zespoły. O 15.00 na Zamku Kazimierzowskim otwarto wystawę *David Ben Gurion*, po niej miał miejsce występ słowackiego zespołu muzycznego Lechayim, a w Krasiczynie otwarto wystawę *Ida Kamińska 1899–1980*. Wieczorem na przemyskim rynku teatr z Preszowa przedstawił galę operetkową, a następnie odbył się pokaz mody artystycznej wiążystów z Bratysławy połączony z występem Lwowskiego Teatru Woskresinnia oraz przedstawieniem *Święty i grzeszny*.

20 czerwca na rynku w Przemyśle odbył się kiermasz sztuki ludowej i występy zespołów muzycznych, a wieczorem koncert finałowy gwiazd z Czech, Golec uOrkiestry i Terne Roma.

Imprezy odbyły się też w innych ośrodkach: w **Pruchniku 14 czerwca** otwarto wystawę fotografii Adama Medelczyka *Architektura Pruchnika*, a w Pałacu Dzieduszyckich w **Zarzeczcu** – wystawę *Pamiętki rodu Dzieduszyckich* połączoną z występem Kameralnej Orkiestry Odeskiej Filharmonii Obwodowej.

W Bolestraszcach 16 czerwca w południe otwarto wystawę malarską Johanna Taupego z Austrii i odbył się koncert fortepianowy Romualda Greissa.

W Przeworsku 17 czerwca w Pałacu Lubomirskich otwarto wystawę współczesnego malarstwa ormiańskiego.

W Narolu 19 czerwca odbyły się *Narolskie spotkania* obejmujące wernisaż wystawy fotograficznej *Ślady obecności* Dariusza Kosteckiego i Grzegorza Zabłockiego, a wieczorem wystąpili Kuba Stankiewicz i Inga Lewandowska z zespołem.

18 czerwca w Miejskim Domu Kultury w **Lubaczowie** otwarto wystawę fotograficzną Jerzego Pióreckiego *Drzewa, zabytkowe ogrody i dwory*, a na rynku wystąpił węgierski teatr uliczny ze spektaklem *Hottyu Dal Szinhaz*.

17 czerwca w Rzeszowie w Galerii pod Ratuszem otwarto wystawę IPN *Sprawiedliwi wśród narodów świata*, następnego dnia w Galerii Fotografii Miasta Rzeszowa wystawę fotografii Edwarda Janusza *Z życia Żydów rzeszowskich z przełomu XIX i XX wieku*, a **19 czerwca** Waław Wierzbieniec poprowadził na uniwersytecie dyskusję panelową *Dzieje i kultura Żydów Rzeszowa z perspektywy XX wieku*. **22 czerwca** o 18.00 w Teatrze Maska odbył się recital Sławy Przybylskiej.

W Tyrawie Wołoskiej 18 czerwca spotkali się twórcy ludowi, wystąpił zespół Bohdana Trojanka Terne Roma i zorganizowano biesiadę.

13 czerwca w Ośrodku Kultury w **Birczy** wystąpił Teatr Fredreum z Przemyśla. **14 czerwca** odbyło się tam przedstawienie *Na szkle malowane* teatru z Preszowa na Słowacji. **19 czerwca** na scenie plenerowej wystąpiły zespoły zaproszone przez wójta gminy oraz zespół Naladička z Czech. **20 czerwca** kolejny raz wystąpiły zespoły zaproszone przez wójta.

W Preszowie 17 czerwca na uniwersytecie odbyła się sesja popularnonaukowa, potem w Teatrze Jonáša Záborského otwarto wystawę rzeźby Sławomira Golonki, a o 18.00 miał miejsce występ Teatru Światła i Dźwięku „Magapar” z Lubaczowa. Wieczorem Lwowski Teatr Woskresinnia wystąpił z przedstawieniem *Fiesta*.

18 czerwca przed Teatrem Jonáša Záborského wystąpił chór Canzone z Polski, a następnie zaprezentowały się zespoły muzyczne ze Słowacji i Czech.

W Łańcucie 19 czerwca w parku Pałacu Potockich wystąpił dziecięcy chór Allegretto z Rumunii.

20 czerwca w Jarosławiu odbyły się obchody 125 rocznicy urodzin Stanisława Ludkiewicza, otwarto wystawę mu poświęconą i zaprezentowano pieśni solowe tego ukraińskiego kompozytora, urodzonego w tym mieście. Wieczorem w kościele Chrystusa Króla wystąpił Lwowski Chór Kameralny.

W Kalwarii Paclawskiej 20 czerwca można było wysłuchać chóru ormiańskiego Soghmos i rumuńskiego Allegretto. Natomiast **w Radymnie 20 czerwca** zaprezentował się Ługański Teatr Pieśni *Legenda*.

Tę edycję festiwalu zrealizowano z pomocą finansową Ministerstwa Kultury. W zaproszeniach uwidoczono winietki reklamowe 29 sponsorów.

Festiwal kolejny raz został uhonorowany przez krakowskie Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski tytułem „Najlepszego Przedsięwzięcia Roku w Małopolsce”.

W 2004 r. w uznaniu zasług dla rozwoju turystyki Krystyna Shmeruk i Fundacja Dziedzictwo zostały wyróżnione odznaką honorową Za Zasługi dla Turystyki przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy.

III edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

III edycja została zorganizowana w wielu miejscowościach w dniach **9–27 czerwca 2005 r.** pod patronatem honorowym prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, ministra spraw zagranicznych Adama Rotfelda i ministra kultury Waldemara Dąbrowskiego.

We Lwowie 9 czerwca o 20.00 w operze odbył się koncert *Echa Galicji* w wykonaniu Josepha Malovanego z USA, Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Lwowskiej i Chóru Kameralnego „Gloria” z Ukrainy. W południe **10 czerwca** pokazano film *Moja misja* – o prof. Janie Karskim, przy okazji miała miejsce promocja jego książki. W Galerii Sztuki Współczesnej o 16.00 otwarto wystawę fotografii Adama Medelczyka z Przemyśla *Galiczyjskie miasta i miasteczka – Przemyśl*, a także wystawę rzeźby Sławomira Golonki *Śmiertelni nieśmiertelni*. Odbył się także koncert Lwowskiej Orkiestry Kameralnej.

12 czerwca o 16.00 w Towarzystwie Hesed otwarto wystawę Jacka Szwica *Synagogi przemyskie*, następnie wystawiono spektakl w wykonaniu Barbary Dziekan *Teatr jest kobietą* we Lwowskim Teatrze Woskresinnia, a **14 czerwca** w tym samym miejscu – spektakl *Hiob* według Karola Wojtyły.

W Galerii Sztuki Współczesnej w **Przemyślu 10 czerwca** o 18.00 otwarto wystawę *Teraz My* z cyklu „Młoda Grafika Polska”.

11 czerwca o 15.00 na Zamku Kazimierzowskim zainaugurowano wystawę *Supernova* z Austrii oraz wystawę fotografii *Muzyczna Praga* Jiříego Všetečki. W kawiarni Mieczysławy Tomaszewskiej wystawiono spektakl w wykonaniu Barbary Dziekan *Teatr jest kobietą*.

12 czerwca w kinie Kosmos odbyła się projekcja filmów z udziałem twórców *Henryk Sławik, polski Wallenberg i Moja misja*. Następnie zorganizowano *Spotkanie sportowe po latach*. O 17.00 na rynku odbył się koncert w hołdzie papieżowi Janowi Pawłowi II pod honorowym patronatem prezydenta Przemyśla w wykonaniu chóru Schola Opoka z Wadowic.

13 czerwca o 12.00 w Archiwum Państwowym otwarto wystawę *Twierdza Przemyśl w zbiorach Archiwum Państwowego w Przemyślu*, a o 19.00 na rynku odbył się koncert francuskiego zespołu Papyrus’N.

15 czerwca o 12.00 w Muzeum Ziemi Przemyskiej otwarto wystawę Leli Pawlikowskiej *Dama z Medyki i Londynu*, a o 19.00 w klubie Niedźwiadek miała miejsce wystawa malarstwa i koncert Zoi Słobodian z Ukrainy.

16 czerwca o 17.00 w Muzeum Ziemi Przemyskiej otwarto wystawę fotografii *Hatikva znaczy nadzieja* autorstwa Jacka Szwica.

17 czerwca o 9.00 w Przemyskiej Bibliotece Publicznej odbyła się sesja popularnonaukowa, a o 18.00 na Zamku Kazimierzowskim otwarto wystawę *7 wieków Karaimów w Rzeczypospolitej*.

Od 17 do 26 czerwca w kawiarni Mieczysławy Tomaszewskiej trwały Dni Kuchni Galicyjskiej.

18 czerwca w katedrze greckokatolickiej zaprezentowano dwa dzieła Antonia Vivaldiego *Magnificat* i *Gloria* w wykonaniu Orkiestry Kameralnej „Wirtuozzi Lwowa” i Chóru Kameralnego „Gloria” z Ukrainy.

19 czerwca o 17.00 w podziemiach kościoła oo. Franciszkanów otwarto wystawę fotografii Dariusza Delmanowicza *Chasydzi*, a o 19.00 w Zamku Kazimierzowskim wystawiono spektakl *Ostatni demon* teatru z Włoch.

20 czerwca o 19.30 w kościele oo. Franciszkanów zorganizowano koncert organowy w wykonaniu Mikłósa Telekiego z Węgier.

23 czerwca o 19.00 w Centrum Kulturalnym odbył się koncert w wykonaniu Ondreja Šalinga (tenor) i Jána Salaya (fortepian) ze Słowacji, a **24 czerwca** o 19.00 spektakl *Natałka Połtawka* w wykonaniu Narodowego Akademicko-Dramatycznego Teatru im. Iwana Franki w Kijowie.

25 czerwca na rynku zorganizowano kiermasz sztuki ludowej, wystąpił zespół karaimski Sanduhacz, a Teatr Huculski im. Chodkiewicza z Ukrainy wystawił *Huculski rok*. Od 14.00 do 21.00 trwał kiermasz kuchni galicyjskiej, a o 18.00 miały miejsce występy zespołów rockowych z Ukrainy i ze Słowacji.

26 czerwca w rynku trwały kiermasze sztuki ludowej i kuchni galicyjskiej. O 16.00 w Centrum Kulturalnym Teatr Huculski im. Chodkiewicza z Ukrainy wystawił *Karpackich górali*, a o 18.00 na rynku odbył się koncert finałowy *Shalhevet Orchestra* z Izraela, wystąpiła Gabi Gold z Czech oraz zespoły Trubadurzy z Polski i Esztenás z Węgier.

W Krasiczynie 11 czerwca otwarto wystawę *Artyści z Sopron* z Węgier, a następnie na dziedzińcu zamkowym odbył się koncert *Echa Galicji* w wykonaniu

Josepha Malovanego z USA, Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Lwowskiej i Chóru Kameralnego „Gloria” z Ukrainy.

18 czerwca o 20.00 w zamku wystąpił zespół Skaldowie z Przemyską Orkiestrą Kameralną.

19 czerwca o 12.00 w zamku otwarto wystawę *Dwie Galicje, pejzaż paradoksalny* Małgorzaty Żak z Hiszpanii, a o 12.30 wystąpił zespół kameralny Augustin Bena z Rumunii.

24 czerwca o 18.00 w zamku miało miejsce widowisko obrzędowe *Oj będzie, będzie wesele* w wykonaniu animatorów kultury z MCK Leżajsk, GOK Giedlarowa i GOK Kuryłówka, a o 20.30 koncert artystów Piwnicy pod Baranami na dziedzińcu zamkowym.

W Preszowie 15 czerwca o 15.00 odbyła się wystawa fotografii Adama Medelczyka *Galicyskie miasta i miasteczka – Pruchnik*.

W Arboretum w Bolestraszcach 16 czerwca o 14.00 otwarto wystawę ze Słowacji *Tajemnice kobiecej duszy*.

Program dla Krosna przewidywał **10 czerwca** o 17.00 w BWA otwarcie wystawy Adama Szentpétery ze Słowacji. **11 czerwca** o 19.00 na rynku odbył się koncert zespołu Papyros’N z Francji. **16–18 czerwca** trwał jarmark w rynku. **17 czerwca** o 21.00 na rynku można było zobaczyć musical *Szarika* w wykonaniu Teatru Dramatycznego ze Lwowa. **24 czerwca** o 18.00 odbył się koncert zespołu karaimskiego Sanduhacz z Litwy, a następnego dnia o 19.30 koncert zespołu Terne Chave z Republiki Czeskiej.

W Dynowie 26 czerwca na godz. 10.30 zaplanowano przejazd kolejką wąskotorową do stacji Jawornik, na 11.30 spotkanie w karczmie Pod Semaforem, na 14.00 na rynku Panoramę Gmin Pogórza Dynowskiego, na 16.00 występ zespołu karaimskiego Sanduhacz z Litwy.

W Przeworsku 15 czerwca o 17.00 w Pałacu Lubomirskich otwarto wystawę *Lwowskie środowisko malarzkie w XIX i w pierwszej połowie XX wieku*.

W Żurawicy 12 czerwca o 19.00 odbył się koncert zespołu Papyros’N z Francji (scena plenerowa).

W Radymnie 18 czerwca o 21.30 – koncert zespołu Hadry z tĕla z Republiki Czeskiej (scena plenerowa).

W Zarzeczcu 18 czerwca o 13.00 w pałacu podsumowano ogólnopolski konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży (eliminacje wojewódzkie), a o 18.00 otwarto wystawę Jerzego Pióreckiego *Drzewa, zabytkowe ogrody i dwory*. **19 czerwca** o 15.00 w parku wystąpiły chóry i zespoły z Zarzeczca i okolic. O 16.00 w pałacu otwarto wystawę *Palace i dwory Kresów* – prace przygotowane przez WSiLiZ w Rzeszowie, a o 18.00 w parku wystąpił zespół Romanasii z udziałem solistów Marii Lese i Sylvii Popa z Rumunii.

W Lubaczowie 18 czerwca o 19.00 w Miejskim Ośrodku Kultury wystawiono spektakl *Ostatni demon* w wykonaniu Meta-Teatro z Włoch. **19 czerwca** – koncert zespołu Hadry z tĕla z Czech (scena plenerowa).

Program dla **Rzeszowa 9 czerwca** przewidywał o 10.00 otwarcie w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej, Filia 4 wystawy *Galicja mniej znana*, a o 16.00 w Galerii Fotografii Miasta Rzeszowa otwarcie wystaw: *Rzeszów – ulica 3-go Maja* i pokonkursowej z fototeki Archiwum Galerii od XIX wieku.

10 czerwca o 18.00 w BWA Domu Sztuki odbył się wernisaż wystawy *Judyta* – aranżacje przestrzeni autorstwa Pierre’a Debien z Francji.

17 czerwca o 10.00 w WiMB odbyło się spotkanie z młodzieżą pod hasłem *Szkice z historii Galicji*.

26 czerwca od 16.00 do 22.00 na rynku koncertowały zespoły Kłusem z Blusem, Klezmer Band, Galicia Folk Band, Spotkanie Kultur i Terne Chave.

27 czerwca o 17.00 w WiMB *Galicyskie spotkania z poezją* poprowadziła Janina Ataman, a o 17.00 odbyła się tam prelekcja i prezentacja książek *Rzeszów – dokumenty ze zbiorów wypożyczalni głównej*.

W Kolbuszowej 18 czerwca o 20.00 w Parku Etnograficznym odbył się koncert zespołu Romanasii z udziałem solistów Marii Lese i Sylviu Popa z Rumunii, a w synagodze otwarcie wystawy fotograficznej Shai Ginott *Natura i krajobrazy Izraela*.

W Tyrawie Wołoskiej 24 czerwca o 20.00 zorganizowano spotkanie twórców ludowych, o 21.00 na scenie plenerowej wystąpiła kapela ludowa Dynowianie, a od 22.00 trwała biesiada.

W Birczy 19 czerwca o 17.00 wystąpił zespół Tarka ze Słowacji.

W Leżajsku 12 czerwca o 15.30 w Miejskim Centrum Kultury otwarto wystawę z Ukrainy *Współczesne szkło artystyczne*, a **17 czerwca** o 18.00 wystawiono tam spektakl *Ostatni demon* w wykonaniu Meta-Teatro z Włoch.

20 czerwca o 19.00 w bazylice zaprezentowano dwa utwory Antonia Vivaldiego *Magnificat* i *Gloria* w wykonaniu Orkiestry Kameralnej „Wirtuozi Lwowa” i Chóru Kameralnego „Gloria” z Ukrainy.

25 czerwca o 20.00 na scenie plenerowej zaprezentował się zespół Shalhevet Orchestra z Izraela.

27 czerwca o 19.00 w bazylice wystąpili Ryszard Karczykowski (tenor) i Jarosław Wróblewski (organy).

Program dla **Sanoka 17 czerwca** przewidywał w Muzeum Historycznym koncert w wykonaniu zespołu kameralnego Augustin Bena z Rumunii i otwarcie wystawy malarstwa Zdzisława Beksińskiego *Figura ludzka i zwierzęca we wczesnej twórczości Zdzisława Beksińskiego*.

W Krakowie 31 maja o 17.00 w Pałacu Sztuki otwarto wystawę z Węgier *Bogu, Ojczyźnie, Bliźniemu* pod patronatem honorowym metropolity krakowskiego kardynała Franciszka Macharskiego. **14 czerwca** o 20.00 w Muzeum Galicja odbył się koncert zespołu Papyros’N z Francji. **16 czerwca** o 20.00 w tym samym miejscu wystawiono spektakl *Ostatni demon* w wykonaniu Meta-Teatro z Włoch, a **22 czerwca** o 20.00 wystąpili tam Ondrej Šalinga (tenor) i Ján Salay (fortepian) ze Słowacji.

Dla Narola na 20–22 czerwca Akademia Narolska przygotowała w Pałacu w Narolu *Polsko-ukraińskie warsztaty lirnicze*. **20 czerwca** o 18.00 odbył się wernisaż wystawy *Lirnicy polscy* – fotografie przygotował Tomasz Zygmunt, wykład – dr Piotr Grochowski, lirę korbową – Jacek Hałas. **21 czerwca** o 19.30 w cerkwi w Narolu odbył się koncert lirników – wystąpili: Agata Hartz, Remigiusz Mazur-Hanaj, Alicja i Jacek Hałasowie, Serhij Petryczenko, Taras Konopnyczenko i Wadim Szewczuk. **16 lipca** na zakończenie odbył się VI Cesaarsko-Królewski Jarmark Galicyjski.

W portalu Bezdroża.pl pisano:

„8 czerwca rozpoczął się III Wielokulturowy Festiwal «Galicja», wyrastający obecnie na jedną z największych imprez na Podkarpaciu. Festiwal zyskuje międzynarodowy prestiż, biorą w nim udział: Polacy, Ukraińcy, Żydzi, Słowacy, Czesi, Węgrzy, Austriacy. W tegorocznym festiwalu wezmą udział również artyści z Rumunii, Litwy, a także zespoły z Włoch i Francji. Do 21 miast uczestniczących w Galicji przyjedzie blisko 1000 artystów i zagranicznych gości. W ramach festiwalu odbędą się spektakle teatralne, koncerty popowe i muzyki poważnej, wystawy, pokazy filmów fabularnych i dokumentalnych, imprezy folklorystyczne, sesje popularnonaukowe, a nawet degustacja potraw kuchni regionalnych.

Wszystko to będzie się działo w Przemyślu, Krasieczynie, Rzeszowie, Krośnie, Dynowie, Lubaczowie, Jarosławiu, Sanoku, Przeworsku, Krakowie, a także w mniejszych miejscowościach, m.in.: Żurawicy, Radymnie, Zarzeczu, Bolestraszczykach. W tym roku do mapy festiwalowych miejsc dołączyły: Leżajsk i Kolbuszowa. Część festiwalu odbędzie się poza granicami Polski – we Lwowie i słowackim Preszowie”⁸.

W rzeszowskiej edycji „Gazety Wyborczej” reklamowano festiwal:

„Rozpoczyna się III Wielokulturowy Festiwal «Galicja». Galicja zaleje nasz region niczym fala. Rozpocznie się już jutro we Lwowie, przejdzie przez Przemyśl, Rzeszów, Krosno i wiele innych miast oraz miasteczek, aż dojdzie do Krakowa. [...] wyrasta na jedną z największych imprez na Podkarpaciu. Wymyślony przez Krystynę Shmeruk dla Przemyśla, zyskał międzynarodowy prestiż [...]. Co roku się rozrasta. W tegorocznym oprócz Polaków, Ukraińców, Żydów, Słowaków, Czechów, Węgrów, Austriaków wezmą udział również artyści z Rumunii, Litwy, po raz pierwszy będą także zespoły z Włoch i Francji. Jak ocenia biuro koncertowe festiwalu – do 21 miast uczestniczących w Galicji przyjedzie blisko 1000 artystów i zagranicznych gości. [...] Na większość festiwalowych imprez wstęp jest wolny. Na koncerty m.in. Josepha Malovanego, zespołu Skaldowie czy na spektakle teatralne wstęp kosztuje około 15 zł”⁹.

⁸ III Wielokulturowy Festiwal Galicja (Podkarpacie), <https://bezdroza.pl/wydarzenia,iii-wielokulturowy-festiwal-galicja-podkarpacie,1342.html> [dostęp: 30.09.2023].

⁹ Cyt. za: beskid-niski.pl, <http://beskid-niski.pl/forum/viewtopic.php?t=180> [dostęp: 30.09.2023].

„Przemyski Przegląd Kulturalny” zamieścił felieton Adama Erda *Dźwięki Galicji*:

„Trzecia edycja Wielokulturowego Festiwalu «Galicja», jaka odbyła się w dniach od 9 do 27 czerwca 2005 roku, wzorem lat poprzednich obfitowała w wydarzenia muzyczne. Przy takiej mnogości imprez nie sposób jest być na każdym koncercie i wernisażu. [...] Bezsprzecznie gwoździem programu tegorocznej «Galicji» był występ na dziedzińcu zamku w Krasiczynie światowej sławy kantora żydowskiego Josepha Malovanego z towarzyszeniem Orkiestry Filharmonii Lwowskiej. [...] Koncert, o którym mowa, na długo zostanie w pamięci jego słuchaczy. Trafny dobór repertuaru i doskonałe, pomimo niesprzyjających warunków atmosferycznych, wykonanie. Zapraszanie gwiazd tego formatu zawsze owocuje podniesieniem rangi imprezy, co przekłada się w prosty sposób na wzrost zainteresowania odbiorców całą ofertą artystyczną festiwalu”¹⁰.

IV edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

IV edycja trwała **od 1 do 10 września 2006 r.** pod patronatem honorowym prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz ministra kultury i dziedzictwa narodowego Kazimierza Ujazdowskiego.

W Krasiczynie 1 września na zamku otwarto wystawę fotografii Oleksandra Lepietuna *Ukraino, Matko moja* oraz *In the World of Stone* Christiana Lingga i Susanne Schaber z Austrii. O 19.00 Lwowski Państwowy Akademicki Teatr Opery i Baletu wystawił operę *Cyrulik sewilski*. **2 września** odbył się wernisaż wystawy Juraja Čecha ze Słowacji *Vlkolinec – Światowa Lista Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO*. O 19.00 na dziedzińcu zamkowym wystąpił zespół karaimski Sanduhacz.

Program dla **Przemysła 2 września** na 18.00 przewidywał koncert fortepianowy *A Panorama of Galicia* w wykonaniu Miriam Brickman z USA w Towarzystwie Muzycznym.

5 września o 17.00 w zamkowej galerii otwarto wystawę *I Letnie Konfrontacje Artystów Sanockich*, a o 18.00 w sali widowiskowej Zamku Kazimierzowskiego odbył się spektakl *Jak Baba Łobuziara na narzeczonego polowała* w wykonaniu Teatru Lalek „Babadlo” ze Słowacji.

6 września o 17.00 otwarto wystawę fotografii *Sny o ziemi i kosmosie* Miroslava Chebena (Słowacja), o 18.00 odbył się spektakl *Cinderella* w wykonaniu Teatru Kukielkowego „Puck” z Rumunii, o 20.00 zainaugurowano wystawę malarstwa *Tatarzy i Galicja* Timura Karima z Polski.

7 września o 9.00 w Przemyskiej Bibliotece Publicznej zorganizowano sesję popularnonaukową *Galicyskie spotkania*, a o 11.30 otwarto wystawę *Korzenie narodu żydowskiego w Czechach i na Morawach*. O 20.00 w kinie Kosmos odbył się pokaz dokumentalnych filmów izraelskich.

¹⁰ A. Erd, *Dźwięki Galicji*, „Przemyski Przegląd Kulturalny” 2006, nr 1, s. 4–5, także online: <https://redakcja.pbp.webd.pl/ppk01.pdf> [dostęp: 30.09.2023].

9 września o 12.00 na rynku zorganizowano kiermasz galicyjski wraz z prezentacją rękodzieła artystycznego. O 17.00 wystąpiły zespoły muzyczne Cununa Vladesei z Rumunii i Orkiestra Huzarów z Węgier, a na 18.00 zaplanowano wieczór ormiański w kawiarni Mieczysławy Tomaszewskiej. O 20.00 na rynku odbył się koncert zespołu alTango *Tanga galicyjskie i światowe*.

10 września od 12.00 na rynku trwał kiermasz galicyjski, o 15.00 wystąpił ukraiński zespół folklorystyczny Arkan i Lwowska Kapela Podwórkowa „Ta Joj”. O 19.00 odbył się finałowy koncert Orkiestry Huzarów z Węgier, Transkapeli z Polski i Jerusalem Music Trio z Izraela.

W Leżajsku 2 września o 19.00 na scenie plenerowej koncertował zespół Romów Robert Gabor i Jego Tabor. **3 września** na dziedzińcu bazyliki oo. Bernardynów otwarto wystawę fotograficzną *Pielgrzymi* Orit Ishay z Izraela, a następnie na scenie plenerowej wystąpił zespół Naladička z Czech. **8 września** wystawiono spektakl *Cinderella* w wykonaniu Teatru Kukielkowego „Puck” z Rumunii. O 19.00 koncertował zespół folklorystyczny Cununa Vladesei z Rumunii.

W Zarzeczcu 2 września o 19.00 w pałacu otwarto wystawę fotograficzną *Z życia współczesnej Ukrainy*, a o 20.00 w parku odbył się koncert zespołu Naladička z Czech.

Program dla **Tyrawy Wołoskiej** przewidywał **7 września** o 19.00 na scenie plenerowej i w Galerii „Quo Vadis” spotkanie twórców ludowych – występy zespołów muzycznych i teatralnych.

W Baranowie Sandomierskim 3 września o 17.00 w muzeum na zamku otwarto wystawę fotograficzną *Of Eagle and Man* Tomasza Gudzowatego z Polski, a o 19.00 w Zespole Pałacowo-Parkowym zorganizowano wieczór Romów – koncert zespołu Robert Gabor i Jego Tabor.

W Birczy 3 września o 17.00 na scenie plenerowej wystąpił zespół karaïmski Sanduhacz. **10 września** o 18.00 w Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Turystyki zorganizowano pokaz pełnometrażowego filmu dokumentalnego *Światła domu* w reżyserii Zenony Cyplik.

Program dla **Sanoka** przewidywał **5–9 września** w BWA Galerii Sanockiej projekt *Pięć dni – pięć miast*. **9 września** o 18.00 w Sanockim Domu Kultury odbył się koncert zespołu Jerusalem Music Trio z Izraela, a o 20.00 – występ zespołu folklorystycznego Cununa Vladesei z Rumunii. **10 września** BWA Galeria Sanocka zorganizowała wernisaż Anity Pasikowskiej.

Dla Ujkowic 7 września o 17.00 zaplanowano *Spotkanie z ikoną w obrazie i śpiewie* – wystąpiła solistka Maria Lese z Rumunii (Prawosławny Monaster św. Cyryla i Metodego).

We Lwowie 8 września zorganizowano koncert *W krainie operetek i muzyki* w wykonaniu artystów polskich i ukraińskich pod patronatem Marii Kaczyńskiej. Wystąpili soliści: Grażyna Brodzińska, Michał Musiał, Andrzej Kostrzewski, Roman Trochymuk z towarzyszeniem Przemyskiej Orkiestry Kameralnej i Baletu Opery Lwowskiej.

W Centrum Kulturalnym w **Kluż-Napocce w Rumunii** w dniach **18–23 września** można było oglądać wystawę fotograficzną *Galicyskie klimaty* Adama Medelczyka z Polski.

W portalu e-teatr.pl pisano:

„Artyści z Austrii, Czech, Izraela, Polski, Rumunii, Słowacji, Ukrainy, USA i Węgier wezmą udział w czwartej edycji «Wielokulturowego Festiwalu Galicja», nad którym patronat honorowy objęli Prezydent Lech Kaczyński oraz Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Kazimierz Ujazdowski. Organizowaną na Podkarpaciu z dużym rozmachem imprezę zainauguruje w piątek opera *Cyrylik Sewilski*, którą wystawi na dziedzińcu zamku w Krasicy koło Przemyśla Lwowski Państwowy Akademicki Teatr Opery i Baletu. Spektaklowi towarzyszyć będzie otwarcie wystaw fotograficznych, których autorami są artyści fotograficy z Austrii i Ukrainy.

W kolejnych dniach festiwal przeniesie się do Przemyśla, gdzie odbędą się m.in. koncerty muzyki poważnej i rozrywkowej, występy zespołów folklorystycznych, spektakle teatralne, pokazy filmowe, prezentacje kulinarne i kiermasze, m.in. rękodzieła artystycznego. Przewidziano otwarcie wielu wystaw malarstwa i innych dziedzin sztuki. Zaplanowana jest sesja popularnonaukowa *Galicyskie spotkania*.

Festiwalowe imprezy odbędą się także w ośmiu innych miejscowościach woj. podkarpackiego, m.in. w Leżajsku i Sanoku, a także we Lwowie (Ukraina) i Cluj-Napoca (Rumunia). Mieszkańcy Lwowa będą mogli m.in. wysłuchać koncertu pt. *Wkrainie operetki i musicalu*, z udziałem znanych artystów polskich i ukraińskich, nad którym honorowy patronat objęła Małżonka Prezydenta Maria Kaczyńska.

«Wielokulturowy Festiwal Galicja», którego głównym organizatorem jest warszawska Fundacja Dziedzictwo, zakończy się 10 września koncertem finałowym, na estradzie na przemyskim Rynku, w wykonaniu Orkiestry Huzarów (Węgry), zespołu Transkapela (Polska) i Jerusalem Music Trio (Izrael). [...] – Chcemy dotrzeć do jak najszerszego kręgu odbiorców, zaktywizować współpracę przygranicznych ośrodków kultury, uwypuklić międzynarodowe znaczenie regionu podkarpackiego – wyjaśniła Shmeruk¹¹.

V edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

V edycja trwała **od 8 czerwca do 8 lipca 2007 r.** i została zorganizowana pod patronatem honorowym prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz ministra kultury i dziedzictwa narodowego Kazimierza Ujazdowskiego.

Program dla **Lwowa** przewidywał **8 czerwca** o 14.00 we Lwowskiej Naukowej Bibliotece im. W. Stefanyka sesję naukową *Ossolineum – Biblioteka Stefanyka*, o 18.30 w operze koncert *O Sole Mio* – przeboje Jana Kiepury w wykonaniu

¹¹ *Przemyśl. Wielokulturowy Festiwal Galicja od jutra*, <https://e-teatr.pl/przemyysl-Wielokulturowy-festiwal-galicja-od-jutra> [dostęp: 30.09.2023].

artystów polskich i ukraińskich z towarzyszeniem Orkiestry i Baletu Opery Lwowskiej. **27 czerwca** o 19.00 w Polskim Teatrze Ludowym wystawiono spektakl *Geniale Frau Zapolska* w wykonaniu Niny Repetowskiej z Krakowa.

W Krasiczynie 10 czerwca o 18.00 na zamku otwarto wystawę rzeźb Renate Mayrhofer z Austrii *I czasem rozmyślam o miłości moimi rękami*, o 18.30 plenerową wystawę fotograficzną Tomasza Gudzowatego *My walk 2*, a o 19.00 na dziedzińcu zamkowym rumuńską wystawę *Sibiu – europejska stolica kultury w 2007 roku*. O 20.00 na dziedzińcu zamkowym odbył się międzynarodowy koncert *W wiedeńskim nastroju*, podczas którego wystąpili soliści: Urszula Piwnicka, Mirela Zafiri, Andrzej Kalinin, Dariusz Stachura i Roman Trochymuk z towarzyszeniem Orkiestry i Baletu Opery Lwowskiej. **24 czerwca** na scenie przy gimnazjum koncertował zespół Naladička z Czech.

W Przemyślu 11 czerwca o godz. 9.00 w bibliotece odbyła się sesja popularno-naukowa *Galiczyjskie spotkania*, o 11.30 otwarto wystawę fotograficzną Remigiusza Truchanowicza *Chasydzi inaczej...*, a o 18.00 w galerii zamkowej wystawę grafiki Władimira Bachtowa *Dialog z kamieniem*.

14 czerwca o 10.00 odbyło się spotkanie z cyklu „Religie i Wyznania w Galicji” – *Chleb w tradycji chrześcijańskiej i żydowskiej* oraz międzynarodowy projekt *Narody świata przepisują Biblię* – Przemyska Biblioteka Publiczna.

15 czerwca o 17.00 w hotelu Gromada otwarto wystawę fotograficzną Macieja Józwiaka *Rumunia daleka, a jednak bliska – wyprawy w Karpaty Rumuńskie część I*. O 19.00 w sali widowiskowej Zamku Kazimierzowskiego można było oglądać spektakl teatru Spišské divadlo *Edukacja Rity*.

16 czerwca od 11.00 na przemyskim rynku trwał kiermasz galicyjski – prezentacja rzemiosła i rękodzieła artystycznego z Polski, Ukrainy, Węgier oraz Słowacji. O 15.00 zorganizowano tam warsztaty lalkowe i teatralne dla dzieci *Wielki mały teatr* i zaprezentowano przedstawienie dla dzieci *Kredens i jego mieszkańcy* w reżyserii Anny Polarusz-Andruszkiewicz. O 19.30 w klubie Niedźwiadek koncertował zespół Max Klezmer Band, a o 21.00 na rynku miał miejsce spektakl w wykonaniu Teatru Żywego z Bielawy *Taniec ognia*.

17 czerwca o 15.00 na rynku odbyły się warsztaty lalkowe i teatralne dla dzieci *Wielki mały teatr* oraz przedstawienie *Kredens i jego mieszkańcy* w reżyserii Anny Polarusz-Andruszkiewicz. O 17.00 w kościele oo. Franciszkanów zorganizowano koncert w wykonaniu Przemyskiej Orkiestry Kameralnej pod kierownictwem Piotra Tarcholika *Najpiękniejsze serenady*, a o 20.00 na wzgórzu zamkowym koncertował zespół Zakopower.

18 czerwca o 19.00 w klubie Niedźwiadek przedstawiono monodram *Sarah Bernhardt* w wykonaniu Larisy Kadyrowej z Teatru Dramatycznego w Kijowie.

22 czerwca o 19.00 w sali widowiskowej Zamku Kazimierzowskiego odbył się koncert Oleny Leonenko *Noc z Wertyńskim*.

24 czerwca o 16.00 na wzgórzu zamkowym koncertował zespół Esztenás z Węgier.

26 czerwca o 19.00 w klubie Niedźwiadek zaprezentowano spektakl *Geniale Frau Zapolska* w wykonaniu Niny Repetowskiej z Teatru Faktu z Krakowa.

14 czerwca o 20.00 w kinie Kosmos odbył się przegląd filmów Jana Švankmajera z Czech. W dniach **25–30 czerwca** można było tam oglądać filmy rumuńskie, a **1 lipca** filmy słowackie o Romach.

2–8 lipca w plenerze odbyły się warsztaty fotograficzne *Wielokulturowość w obiektywie*.

W Krakowie 19 czerwca o 18.30 w Śródmiejskim Ośrodku Kultury otwarto wystawę fotograficzną Adama Medelczyka *Galiczyjskie tematy*, a o 19.00 zaprezentowano tam monodramat *Sarah Bernhardt* w wykonaniu Larysy Kadyrowej z Kijowa.

W Leżajsku 17 czerwca o 18.00 w Miejskim Centrum Kultury otwarto wystawę fotograficzną z Izraela *Ściana Płaczu*, a o 19.00 na scenie przed MCK koncertował zespół Jerusalem Music Trio.

W Birczy 1 lipca o 17.00 w plenerze wystąpił zespół z Czech Akordianka.

W Dubiecku 13 czerwca o 18.00 w Kresowym Domu Kultury otwarto wystawę malarstwa *Portret Ziemi* Mirosława Buchera ze Słowacji.

W Tyrawie Wołoskiej 11 czerwca o 20.00 odbył się wernisaż wystawy plenerowej Bogusława Iwanowskiego z Polski *Sanktuarium Papieża Jana Pawła II* w Galerii „Quo Vadis”.

W Zarzeczcu 9 czerwca o 20.00 w Pałacu Dzieduszyckich otwarto wystawę fotografii Marty Wojaczyńskiej z Polski *Nostalgiczna podróż w czasie*, a **17 czerwca** o 17.00 w parku zamkowym odbył się koncert zespołu huculskiego Czeremosz z Ukrainy pod kierownictwem Romana Kumłyka.

W „Gazecie Lwowskiej” 13 czerwca 2007 r. Irena Masalska i Maria Basza tak oceniły jeden z koncertów:

„8 czerwca w Operze Lwowskiej odbył się koncert utworów, wykonywanych niegdyś przez legendę polskiej i światowej sceny operowej, operetki oraz filmu – Jana Kiepurę oraz przez jego żonę Martę Eggerth. Wystąpili Andrzej Kalinin (urodzony w Rosji, śpiewający we Wrocławiu), Urszula Piwnicka, Dariusz Stachura – z Polski oraz Roman Trochymuk, solista Opery Lwowskiej. Artystom akompaniowała orkiestra Opery Lwowskiej pod batutą Mychajły Dudczaka.

Publiczność zgromadzoną na koncercie powitał Konsul Generalny RP we Lwowie Ambasador [tytułarny] Wiesław Osuchowski oraz dyrektor festiwalu wielokulturowego «Galicja», pani Krystyna Shmeruk. Konsul podziękował pani Krystynie Shmeruk za zorganizowanie już piątej edycji festiwalu Galicja. [...]

«W ramach poprzednich edycji gościliśmy we Lwowie, m.in. w Operze Lwowskiej, na deskach teatru, na scenie plenerowej, w galeriach, muzeach, instytucjach, placówkach naukowych. Wrażenia, jakie Festiwal pozostawił we wspomnieniach, w sercach publiczności zarówno ukraińskiej, jak i polskiej, są zasługą nie tylko organizatora, ale także naszych współorganizatorów i partnerów. [...] Mam nadzieję, że również tegoroczna edycja Festiwalu pozostawi niezapomniane,

niezatarcie wspomnienia. Pozostaje mi zaprosić wszystkich Państwa do wzięcia udziału w pozostałych imprezach artystycznych Festiwalu Galicja, który będzie się odbywał w dziewięciu miejscowościach regionu podkarpackiego» – oświadczyła pani Krystyna Szmeruk. W tej «wędrowniej imprezie» będą uczestniczyć artyści z Austrii, Niemiec, Czech, Izraela, Rumunii, z Ukrainy i oczywiście – z Polski. Prowadzący koncert Zofia Iwanowa i Zbigniew Chrzanowski wprowadzili widzów w temat imprezy. Na początku pan Zbigniew opowiedział o tym, jak w styczniu 1925 r. Jan Kiepura przyszedł z listem do dyrektora Opery Lwowskiej, Ludwika Czarnowskiego i w tym teatrze rozpoczął swoją karierę artystyczną. [...] Jan Kiepura zaśpiewał partię tytułową w operze Charlesa Gounoda «Faust». Dopiero później miał miejsce debiut w Warszawie¹².

Na stronie internetowej miasta Przemyśl 8 czerwca 2007 r. informowano:

„[...] Impreza o charakterze międzynarodowym na dobre wpisała się już w kalendarz imprez kulturalnych naszego regionu¹³».

Magdalena Mach 7 czerwca 2007 r. w portalu wyborcza.pl pisała:

„Wielokulturowy Festiwal «Galicja» rozciąga się od Krakowa po Lwów. W tym roku potrwa prawie miesiąc. Wystąpi kilkuset artystów z Polski, Austrii, Ukrainy, Izraela, Słowacji, Czech, Węgier i Rumunii. Bilety na koncert inauguracyjny w operze lwowskiej dawno się już rozeszły.

Krystyna Shmeruk [...] marzy, żeby festiwal zyskał międzynarodowy prestiż, by połączył nacje, które żyły i żyją w tym regionie świata: Polaków, Ukraińców, Żydów, Słowaków, Czechów, Węgrów, Austriaków. Jak za starych dobrych czasów Franza Josefa. Przez kulturę Shmeruk chce propagować idee tolerancji. A festiwal na stałe wszedł już do kalendarza podkarpackich imprez¹⁴.

VI edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

VI edycja odbyła się w dniach **20 czerwca–10 lipca 2008 r.** pod patronatem honorowym prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego. Edycja miała ok. 40 sponsorów.

W Przemyślu 20 czerwca w godz. 8.00–17.00 w Przemyskiej Bibliotece Publicznej trwała sesja popularnonaukowa *Galicyskie spotkania* we współpracy z Instytutem Badań Literackich PAN. O 11.00 otwarto tam wystawę exlibrisów prof. Mykoły Stratyłata z Ukrainy. O 18.00 na zamku zaprezentowano wystawę malarstwa Eugeniusza Gerlacha *Impresje przemyskie*.

¹² I. Masalska, M. Basza, *Piąta edycja Festiwalu „Galicja”. Utwory Jana Kiepurę w Operze Lwowskiej*, <https://www.lwow.home.pl/gazeta-lwowska/festiwal-galicja/kiepura.html> [dostęp: 30.11.2023].

¹³ *V Edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja w Przemyślu*, <https://przemysl.pl/5132/v-edycja-wielokulturowego-festiwalu-galicja-w-przemyslu.html> [dostęp: 30.11.2023].

¹⁴ M. Mach, *Festiwal „Galicja”*, <https://wyborcza.pl/7,157232,4202049.html> [dostęp: 30.11.2023].

22 czerwca o 20.00 w Centrum Kulturalnym odbył się koncert Oleny Leonenko *Ech, raz, jeszcze raz, czyli taniec z pamięcią*.

25 czerwca o 18.00 na Zamku Kazimierzowskim otwarto wystawę karykatur Kazo Kanali ze Słowacji *Świat według Kanali*, a o 19.00 odbył się tam koncert *Hymn do miłości* w wykonaniu Keren Hadar i Yoniego Farhiego z Izraela pod honorowym patronatem ambasadora Izraela w Polsce.

26 czerwca o 19.00 w Centrum Kulturalnym otwarto wystawę fotograficzną *Mythography* autorstwa Amériki Martín z USA.

30 czerwca o 19.00 w Centrum Kulturalnym On-Off Teatr Psychodelii Absolutnej z Krakowa zaprezentował spektakle: *Widzenie, czyli przypadek Bettiny D* i *Odwiedziny, czyli koniec życia* na kanwie dramatów Feliksa Mitterera z Austrii.

W dniach **3–4 lipca** w Klubie Garnizonowym trwał międzynarodowy przegląd filmów.

W Krasiczynie 21 czerwca w godz. 10.00–18.00 w parku zamkowym odbył się międzynarodowy kiermasz galicyjski – prezentacja rękodzieła artystycznego i kuchni regionalnej zakończony otwarciem wystawy plenerowej rzeźby Sławomira Golonki *Od fascynacji do upadku – gdzie jest granica?* O 18.30 w galerii zamkowej otwarto trzy wystawy: fotograficzną Yuriego Dojca ze Słowacji *Across the Ocean 2*, zbiorową wystawę fotograficzną *Spotkanie* z Czech i Oleksandra Dobrodija z Ukrainy *Znaki czasu*. O 20.00 na dziedzińcu zamkowym odbył się koncert operowo-operetkowy *Viva Galicja* pod patronatem księcia Michała Sapiehy – wystąpili soliści z Polski, Ukrainy, Opery Budapeszteńskiej, z towarzyszeniem Orkiestry i Baletu Opery Lwowskiej, dyrygował Miron Jusupowicz, a całość prowadził Zbigniew Chrzanowski.

22 czerwca w godz. 10.00–18.00 w zamkowym parku odbył się międzynarodowy kiermasz galicyjski – prezentacja rękodzieła artystycznego i kuchni regionalnej. O 13.00 na zamkowej scenie plenerowej wystąpił czeski zespół Liberecký Dixieland Old Stars, a o 17.00 na scenie przed gimnazjum koncertował zespół ludowy Kysucký prameň ze Słowacji.

W Tyrawie Wołoskiej 5 czerwca o 18.00 w Galerii „Quo Vadis” odbyły się *Galicyjskie spotkania twórców ludowych* i wystąpił zespół ludowy Brzozoki.

W Birczy 6 lipca o 17.00 na stadionie koncertował zespół romski Kałe Baba z Polski.

W Leżajsku 21 czerwca o 17.00 w Muzeum Ziemi Leżajskiej otwarto wystawę akwareli Angeli Kaisermayer z Austrii *Przepływ*, a o 18.00 na scenie plenerowej Miejskiego Centrum Kultury wystąpił zespół Liberecký Dixieland Old Stars z Republiki Czeskiej.

W portalu Nowiny.24.pl informowano:

„Pierwszy dzień festiwalu odbędzie się w Przemyślu [...]. W Galicji wystąpi kilkuset artystów z wielu krajów”¹⁵.

¹⁵ *Przemyśl > Rusza Festiwal Galicja*, <https://nowiny24.pl/przemysl-rusza-festiwal-galicja/ar/6010581> [dostęp: 30.11.2023].

VII edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

VII edycja odbyła się w dniach **19 czerwca–19 lipca 2009 r.** pod honorowym patronatem prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego. Wzrosła też liczba sponsorów.

Program dla **Rzeszowa** przewidywał **19 czerwca** o 19.00 na rynku recital Mariny Milov, a o 20.30 koncert Kayah. **20 czerwca** o 19.00 zorganizowano międzynarodowy koncert operetkowy *Galicyjskie nostalgje*. Wystąpili w nim soliści z Polski, Izraela i Słowacji z towarzyszeniem Orkiestry La Passione i solistów Teatru Wielkiego w Poznaniu, dyrygował Andrzej Knap, a całość prowadził Zbigniew Chrzanowski.

21 czerwca od 17.00 na rynku trwał cykl koncertów *Odkryj Rzeszów, odkryj Podkarpackie*, o 18.00 w Teatrze Maska koncertowali Keren Hadar i Yoni Farhi z Izraela (*Hymn do miłości*), a o 20.15 zaprezentowano tam blok filmów dokumentalnych *Zwyczajne chasydzkie*. O 20.30 na rynku wystąpił zespół rockowy Nil z Republiki Czeskiej.

27 czerwca o 17.00 w Galerii pod Ratuszem otwarto wystawę fotograficzną *Al-lons Enfants* ze Słowacji. O 18.00 na rynku wystąpiły zespoły muzyczne z Koszyc na Słowacji, o 20.00 zaprezentowano spektakl taneczno-teatralny w wykonaniu Słowackiego Teatru Tańca *Ognisty ptak*, a o 22.00 miał miejsce recital Bogusława Morki *Pieśni neapolitańskie*.

28 czerwca na rynku odbyła się druga część koncertów *Odkryj Rzeszów, odkryj Podkarpackie*, a o 20.00 w kinie Zorza – koncert pieśni i piosenek *Echa*, podczas którego gościem specjalnym był Jerzy Trela.

4 lipca o 16.00 otwarto wystawę *Wampiry, strzygi i spółka* z Rumunii, odbyło się też spotkanie autorskie *Legandy Podkarpacia*. O 17.30 na rynku koncertowały zespoły muzyczne ze Lwowa i Iwano-Frankiwska z Ukrainy, a o 20.30 wystąpił tam Tomasz Stańko.

5 lipca w godz. 17.00–20.00 na rynku odbył się cykl koncertów *Odkryj Rzeszów, odkryj Podkarpackie*, a o 20.30 koncert polsko-ukraińskiego zespołu Čači Vorba.

11 lipca o 17.00 na rynku koncertowały zespoły z Rumuni, Węgier i Polski, o 20.00 w WDK odbył się wieczór filmowy.

12 lipca na rynku zorganizowano trzecią część koncertów *Odkryj Rzeszów, odkryj Podkarpackie*.

18 lipca na 19.00 zaplanowano wieczór kabaretowy – zaprezentowały się kabarety polonijne ze Szwajcarii i Austrii oraz Marcin Daniec.

19 lipca w godz. 17.00–18.30 na rynku wystąpiły dziecięce zespoły polonijne Pierwiosnki z Ukrainy i Mali Błędowianie z Republiki Czeskiej. Od 18.30 trwała czwarta część koncertów *Odkryj Rzeszów, odkryj Podkarpackie*.

W Krasiczynie 27 czerwca odbył się kiermasz galicyjski. O 18.30 w galerii zamkowej otwarto wystawę szkła artystycznego *Bąbelki*, o 19.00 – wystawę *Szlak do wolności* z Republiki Czeskiej, a o 19.30 na zamkowym dziedzińcu koncertował skrzypek Zoltán Mága z Węgier.

W Przemyślu 26 czerwca w Przemyskiej Bibliotece Publicznej odbyła się sesja popularnonaukowa *Galicyskie spotkania* zorganizowana we współpracy z Instytutem Badań Literackich PAN.

W Dubiecku 28 czerwca w Kresowym Domu Sztuki otwarto wystawy fotograficzne Kateřiny Mynarzovej i Marka Džupina z Republiki Czeskiej.

W Tyrawie Wołoskiej 12 lipca o 18.00 w Galerii „Quo Vadis” odbyły się *Galicyskie spotkania twórców ludowych*.

Na stronie internetowej rzeszowskiego wydania „Gazety Wyborczej” 3 czerwca 2009 r. w tekście *Festiwal Galicja przeprowadził się do Rzeszowa* pisano:

„Tomasz Stańko i Kayah zagrają na rzeszowskim Rynku. Wystąpi także wielu artystów z Polski, ze Słowacji, Ukrainy, Czech, Rumunii, Izraela. 19 czerwca po raz pierwszy Rzeszów stanie się stolicą Wielokulturowego Festiwalu «Galicja», który potrwa przez cały miesiąc! [...] Po sześciu edycjach imprezy, która rozciągała się od Lwowa po Kraków, ale koncentrowała się głównie w Przemyślu i Krasiczynie [...].

Impreza nazywana była jedną z najważniejszych w regionie, a w 2004 r. otrzymała tytuł Najlepszego Przedsięwzięcia Roku w Małopolsce od krakowskiego Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski. W poprzednich edycjach zasłynęła niespotykanym wcześniej na Podkarpaciu rozmachem: w jej ramach w wielu miastach regionu występowały setki artystów z wysokiej półki. O taką imprezę warto walczyć – dopingowaliśmy władze Rzeszowa i województwa. Czy mieszkańcy Rzeszowa i Przemyśla w przyszłym roku będą mogli sobie pooglądać festiwal tylko w telewizji, jeśli jakiś bardziej prężny urząd miasta zaprosi Krystynę Shmeruk do współpracy? – pytaliśmy rok temu i apelowaliśmy, aby za wszelką cenę zatrzymać festiwal na Podkarpaciu. Udało się – Galicję przejął Rzeszów. To sukces miasta. [...]

Głównym centrum festiwalu tym razem będzie Rzeszów i to tu przez wszystkie weekendy, od 19 czerwca do 19 lipca, buzować będzie prawdziwy galicyjski kocioł różnorodnych kultur, form i stylów – od koncertów muzyki operowej, jazzowej, folkowej, rockowej, poprzez wystawy, spektakle, aż po projekcje filmowe.

Najwięcej emocji wzbudza koncert wybitnego polskiego jazzmana Tomasza Stańko, którego recenzent pisma «The New Yorker» określił słowami: «Jeden z najbardziej oryginalnych i twórczych trębaczy jazzowych». Artysta zagra na Rynku w sobotę 4 lipca o godz. 20.30. Inauguracja festiwalu zapowiada się nie mniej interesująco. Gwiazdą koncertu w piątek 19 czerwca będzie Kayah, jedna z najbardziej utalentowanych i energetycznych artystek na polskiej scenie”¹⁶.

Wpisy internautów na tej stronie były entuzjastyczne. Oto niektóre z nich:

– Super! Moim zdaniem lepiej być w tym czasie w Rzeszowie niż np. w Krakowie :)

¹⁶ Cyt. za: *Festiwal Galicja przeprowadził się do Rzeszowa*, <https://www.infoarchitekta.pl/artykuly:6-przetargi:134-festiwal-galicja-przeprowadzil-sie-do-rzeszowa.html> [dostęp: 30.11.2023].

- Toteż właśnie będziemy w Rzeszowie, nie w Krakowie :)
- Zdecydowanie super. Szczególnie Stańko, ale czy w kwartecie z Miśkiewiczem, Kurkiewiczem i Wasilewskim? To byłyby miody!
- Coraz więcej ostatnio imprez na naszym podwórku. Chociażby dziś reggae na Rynku :) Dodajmy, Tomasz Stańko z urodzenia Rzeszowianin :).
- Mam jego płytę „Suspend Night” i bardzo mi przypadła do gustu. Dość często słucham. Może w przyszłym roku trio Możdżer, Danielsson, Fresco... No i klasa.
- Wczoraj pierwszy raz chyba poczułem, że ta scena była słusznie zagospodarowana.
- I Stańko, jak zwykle wielki i dający przestrzeń młodym. Czad.
- Ale jak pomyślę, że Stańko ma swój festiwal w Bielsku-Białej, jedno pytanie mi się ciśnie na usta, dlaczego nie w Rzeszowie?

América L. Martín¹⁷ na stronie rzeszowskiego wydania „Gazety Wyborczej” opublikowała artykuł *Zrozumieć wielokulturowość*, w którym tak pisze o Krystynie Shmeruk:

„Zanim przyjechałam do Polski, wielokulturowość święciła triumfy w Meksyku, gdzie jeden z moich serdecznych przyjaciół zainwestował swój czas i oszczędności życiowe, by otworzyć Wielokulturowe Centrum czy raczej dumnie dziś brzmiące «Multiculti». Pochodząc z takiego środowiska, w sposób naturalny skłaniałam się ku podobnym wydarzeniom i nie tylko dlatego, że jestem cudzoziemką z wielokulturowym zapleczem (moja mama jest Meksykanką, tata Hiszpanem; chodziłam do szkoły w Stanach Zjednoczonych, ale wakacje spędzałam z moją babcią na południu Meksyku). To, jak sądzę, uczyniło ze mnie wyznawcę filozofii wielokulturowości, której całym sercem jestem oddana.

Tak właśnie poznałam Krystynę Shmeruk, niesamowitą osobę, która wychowała się w Przemyślu, a teraz mieszka w Warszawie. Założyła organizację non profit – Fundację Dziedzictwo – poświęconą pamięci jej męża, Profesora Chone Shmeruka. Celem Fundacji [...] jest jednocześnie tradycji poprzez podnoszenie świadomości i obalanie podziałów, a przede wszystkim walka ze stereotypami i uprzedzeniami. Jak mówi Pani Shmeruk: «Wielokulturowy Festiwal Galicja to wydzwięk tęsknoty do przeszłości, do ludzi, którzy tworzyli kulturę dnia codziennego, do narodów zamieszkujących na przestrzeni wieków tę ziemię. Naszą ideą jest budowanie więzi kulturowych w dobie jednoczącej się Europy» [...].

Siłą, która napędza całe to przedsięwzięcie, jest przede wszystkim poświęcenie i niestrudzona praca Pani Shmeruk. Jej prywatna na początku inicjatywa wkrótce zaczęła być dofinansowywana przez Ministerstwo Kultury, Spraw Zagranicznych, ambasady, ministerstwa kultury krajów, które biorą udział w Festiwalu, przez inne instytucje kulturalne oraz prywatnych sponsorów. Niedużo, ale wystarczy, by utrzymać się na powierzchni. [...]

---

¹⁷ W Centrum Kulturalnym w Przemyślu zaprezentowała swoją wystawę fotograficzną.

Pani Shmeruk konsekwentnie prezentuje muzykę z różnych krajów i wielu polskich regionów, włącza do repertuaru produkcje teatralne, czy to klasyczne, czy to uliczne czy teatr dziecięcy. Wyświetlane są filmy międzynarodowe i kino niezależne. [...] Kiedyś do wzięcia udziału w części poświęconej tańcowi Pani Shmeruk udało się ściągnąć zespół tańca z Syberii; zanim tancerki stworzyły zapierające dech w piersiach widowisko, były w podróży przez dwa dni bez przerwy.

Sekcja wystawiennicza obejmuje malarstwo, litografię, fotografię, rękodzielnicstwo oraz warsztaty prowadzone przez rękodzielników i kucharzy pochodzących z różnych regionów. Kuchnia jest oryginalna, eklektyczna i bardzo smaczna.

Jednym z najznamienitszych elementów Festiwalu jest jego Sesja Akademicka. Tworzą ją naukowcy z Polskiej Akademii Nauk we współpracy z osiemnastoma profesorami z Polski i Ukrainy. W jej ramach odbywają się seminaria poświęcone kulturze, historii i sztuce filmowej. Galicyjskie Spotkania, periodyk wydawany co roku przez Sesję Akademicką i wielce pożądanym przez miłośników Festiwalu, trafia do muzeów i księgarń w całej Polsce.

To powiedziawszy, zostaje nam zadać sobie pytanie, dlaczego większa liczba ludzi nie jest świadoma istnienia tak świetnego przedsięwzięcia? Dlaczego Polacy nie zjeżdżają tłumnie, by wziąć udział w Wielokulturowym Festiwalu Galicja? Odpowiedź jest bardzo prosta: do tej pory Festiwal był zazdrośnie strzeżonym sekretem ministrów, ambasadorów oraz członków elity, którzy byli mu wierni przez ostatnie siedem lat. [...]

Ale czy mogą zatrzymać tak cudowną sprawę jak Festiwal tylko dla siebie? Ja również chcę opiewać jedzenie, podziwiać dzieła sztuki czy ronić łzy radości, gdy Olena Leonenko śpiewa rosyjski romans. Ja również chcę otrzeć się o księcia Sapiechę, jednego z największych mecenasów Festiwalu i Honorowego Przewodniczącego wydarzenia.

Tak więc mam plan, by w przyszłe wakacje wziąć w pracy dwa dni wolnego i spędzić długi weekend, bawiąc się, próbując jedzenia i wina z różnych prezentowanych na Festiwalu regionów, ciesząc moje oczy widokiem dzieł sztuki i radując moje uszy wspaniałą muzyką¹⁸.

VIII edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

VIII edycja trwała **od 24 czerwca do 7 września 2010 r.** Festiwal odbył się pod patronatem honorowym księcia Michała Sapiechy.

W Przemyślu 24 czerwca w godzinach 9.00–17.00 w Przemyskiej Bibliotece Publicznej odbyła się sesja popularnonaukowa *Galicyjskie spotkania*.

5 września o 17.00 w galerii zamkowej otwarto wystawę fotograficzną *Nostalgityczne klimaty* Andrzeja Klimki i Adama Medelczyka.

¹⁸ Cyt. za: A. Martín, *Zrozumieć wielokulturowość*, <https://kontynent-warszawa.pl/felietony/kulturalia/773-zrozumiec-wielokulturowosc> [dostęp: 30.11.2023].

6 września o 18.00 w Zamku Kazimierzowskim można było oglądać prezentację multimedialną Tomasza Kuby Kozłowskiego z Domu Spotkań z Historią w Warszawie pt. *Kresowy tygiel narodów, religii i kultur... czyli Unia tu już była*, natomiast **7 września** o 18.00 prezentację multimedialną *Opowieści z Kresów* tego samego autora.

W Rzeszowie 2 lipca o 15.00 w Galerii pod Ratuszem odbył się wernisaż wystawy Romany i Romana Romanyszynów z Ukrainy *Visionarium*.

3 lipca o 18.00 na rynku teatr Túlavé divadlo ze Słowacji wystąpił z dramatem Szekspira *Hamlet* zagranym jako komedia. O 19.30 odbył się koncert muzyki pop Jamie'ego Winchestera z zespołem, a o 21.00 – koncert pieśni, arii oraz duetów operowych i operetkowych w wykonaniu artystów Rzeszowskiej Sceny Muzycznej.

4 lipca o 18.00 na rynku zaprezentował się zespół taneczny East Side Enemy Breck z Nyíregyházy na Węgrzech, o 19.00 zespół tańca współczesnego 4 for Dance z Węgier, a o 20.00 polski zespół Cukunft, grający muzykę żydowską z terenów Galicji.

W Dubiecku 26 czerwca o 17.00 w Kresowym Domu Sztuki otwarto zbiorową wystawę klubów fotograficznych o.s. *Fotografický obzor Český Těšín i o.s. Fotoklub Steel Trinec* z Republiki Czeskiej.

W Tyrawie Wołoskiej 26 czerwca o 20.00 w Galerii „Quo Vadis” odbyło się spotkanie twórców ludowych.

W Krasiczynie 27 czerwca na dziedzińcu zamkowym trwał Dzień Słowacki, w ramach którego o 15.00 wystąpił zespół ludowy Makovica ze Svidníka. O 15.40 zaprezentowano Słowacką Agencję Turystyczną w Preszowie, a następnie otwarto wystawy: grafiki Petra Kocáka, *Biennale Ilustracji Bratysława 2009* i malarstwa Miroslava Dvoráka. Na 20.00 zaplanowano projekcję filmu *Janosik* w reżyserii Agnieszki Holland.

4 września o 18.00 na zamkowym dziedzińcu odbył się koncert galowy *Muzyka dla wszystkich*.

IX edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

IX edycja trwała **od 18 czerwca do 30 września 2011 r.**

Na zamku w **Krasiczynie 18 czerwca** o 17.00 odbyła się prezentacja zatytułowana *Łyk Naftusi. Opowieść o kresowych zdrojach w Niemirowie, Lubieniu, Morszynie i Truskawcu* oraz promocja albumu *Świat Kresów*. Była to prezentacja poświęcona popularnym uzdrowiskom na Kresach – letnim salonom towarzyskim Galicji w Drugiej Rzeczypospolitej. Multimedialną prezentację, opartą na oryginalnej ikonografii z epoki, przedstawił Tomasz Kuba Kozłowski, autor albumu i cyklu *Opowieści z Kresów*, kolekcjoner i popularyzator dziedzictwa Kresów.

25 czerwca o 19.00 w galerii zamkowej otwarto wystawę fotograficzną L'ubo i Moniki Stacho *Dwa domy jednego Pana*, a na dziedzińcu odbył się koncert *Od Mozarta do Piazzolli* w wykonaniu Orkiestry Kameralnej „Wirtuozi Lwowa” z towarzyszeniem solistów Opery Lwowskiej.

W księgarni Libera w **Przemysłu 19 czerwca** o 19.00 odbyła się prezentacja *Śmietanka ze Stryja* oraz promocja albumu *Świat Kresów*. Spotkanie poprowadził Tomasz Kuba Kozłowski.

W Tyrawie Wołoskiej 26 czerwca o 20.00 odbyło się spotkanie twórców ludowych.

W Kresowym Domu Sztuki w **Dubiecku 24 lipca** o 17.00 odbył się wernisaż wystawy artystów ze Słowacji pochodzenia węgierskiego *Z miłości do sztuki*.

Ponadto **we wrześniu w Krasieczynie** odbyło się Wyszehradzkie Spotkanie Animatorów Kultury, a w Przemysłu przegląd filmów fabularnych i dokumentalnych.

X edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

Jubileuszowa edycja festiwalu odbyła się **9–27 września 2012 r.**

W Przemysłu 9 września o godz. 19.00 w klubie Niedźwiadek koncertował zespół jazzowy Kozma Orsi Quartet z Węgier.

11 września o 18.30 w Piwnicy Artystycznej „Pod Niedźwiadkiem” odbyła się prezentacja Tomasza Kuby Kozłowskiego *Merkury we Lwowie. O lwowskich jarmarkach, targach, sklepach, rzemieślnikach i przedsiębiorcach*.

12 września o 17.00 w Centrum Kulturalnym zorganizowano pokaz filmu dokumentalnego o Henryku Zbierzchowskim *Kawaler księżycy* oraz spotkanie ze scenarzystą Sławomirem Gowinem. Natomiast o 19.00 w restauracji C.K. Monarchia odbyły się prezentacje: *Smaki i smaczki galicyjskie* Barbary Kanińskiej i *Legenda Baczewskiego* Tomasza Kuby Kozłowskiego; towarzyszyła im degustacja wódek Baczewskich.

15 września o 19.00 w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej wystawiono spektakl *Ten drogi Lwów* w wykonaniu artystów scen warszawskich: Moniki Świtaj-Milczarek, Wojciecha Machnickiego i Zbigniewa Rymarza. W programie znalazły się szlagiery i utwory Juliana Tuwima, Mariana Hemara, Andrzeja Własta i Ref Rena (Feliksa Konarskiego).

W dniach 20–21 września w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej zorganizowano przegląd słowackich i węgierskich filmów fabularnych i dokumentalnych.

W Krasieczynie 16 września o 18.00 otwarto wystawę fotograficzną Tamása Schilda z Węgier *Jak pięknie być Cyganem*, a o 19.00 na zamkowym dziedzińcu koncertował zespół Opium String Quartet.

W Pałacu Staszica w **Warszawie 27 września** odbyła się zorganizowana przez PAN sesja popularnonaukowa *Galicyjskie spotkania*.

XI edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

XI edycja festiwalu odbyła się w **2013 r.**

W Przemysłu 27 maja o 18.30 w Piwnicy Artystycznej „Pod Niedźwiadkiem” odbyła się prezentacja Tomasza Kuby Kozłowskiego z Domu Spotkań z Historią w Warszawie *„Tam szum Prutu...” Od Delatyna do Worochty*.

W Krasiczynie 15 czerwca o 19.00 na dziedzińcu zamkowym koncertował zespół klezmerski Di Galitzyaner Klezmorim, a o 20.00 wystawiono tam spektakl Teatru Muzycznego w Lublinie *Skrzypek na dachu*. Imprezom towarzyszyła wystawa fotograficzna *Ściana Płaczu* autorstwa Michal Ronnen Safdie z Izraela.

W Dubiecku 16 czerwca pod hasłem *Popołudnie z kulturą słowacką* widzom zaproponowano: wystawę *Grand Prix Biennale Ilustracji Bratysława 1967–2011*, występ zespołu muzycznego Slavicada i wystawę fotograficzną *Życie Romów w regionie Gemer* (Słowacja).

XII edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

XII edycja odbyła się w **2014 r.** W Centrum Kulturalnym w **Przemysłu 25 października** zorganizowano koncert *Ta co Pan buja, ta ja ze Lwowa* w ramach cyklu „Lwowska Fala”, zrealizowany przez artystów scen warszawskich (Zbigniew Rymarz, Ewa Makomaska, Wojciech Machnicki), poświęcony Władzie Majewskiej – polskiej dziennikarce radiowej, aktorce, pieśniarce, działaczce emigracyjnej związanej ze Lwowem.

XIII edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

XIII edycja odbyła się **2015 r. 14 czerwca** w Centrum Kulturalnym w **Przemysłu** otwarto wystawę fotograficzną Ladislava Michálka *Magiczny świat Bohumila Hrabala*, a **20 września w Krasiczynie** w galerii zamkowej – wystawę malarstwa słowackiego. Po wernisażu organizatorzy: Fundacja Dziedzictwo i Instytut Słowacki w Warszawie zaprosili uczestników na degustację win słowackich.

XIV edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

XIV edycja odbyła się **4 września 2016 r. w Krasiczynie**. Rozpoczęła się o 14.00 piknikiem nad stawem i występem kwartetu smyczkowego Ars Perfecta. O 15.00 Grupa Sarmata zaprezentowała pokazy fechtunku, o 16.00 odbyła się biesiada, podczas której wystąpiła Orkiestra Dęta OSP z Harty oraz zespół ludowy Krasiczanki. O 17.00 dr Tomasz Pudłocki wygłosił prelekcję *Kobieta w społeczeństwie galicyjskim II połowy XIX wieku*, o 17.30 odbył się wernisaż wystawy *Między-przestrzenie* Silvii Sekelovej ze Słowacji, a o 18.30 koncertował zespół rockowo-bluesowy East Beat ze Słowacji.

Nadto przygotowano szereg innych atrakcji, o których informowano na stronie internetowej zamku. Zachowało się także wiele fotografii¹⁹.

XV edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja

XV edycja odbyła się w **2017 r. 11 września** w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego w **Warszawie** zorganizowano wieczór pamięci artystów żołnierzy II Korpusu Armii Generała Władysława Andersa *Polska Parada – Polish Parade*.

¹⁹ *Krasiczyn 2016*, <http://www.festiwalgalicja.com/?ID=2> [dostęp: 30.11.2023].

Patronat nad wydarzeniem objęła wdowa po ostatnim prezydencie na uchodźstwie Ryszardzie Kaczorowskim – Karolina Kaczorowska oraz córka generała Andersa – minister Anna Maria Anders.

W programie znalazły się: pokaz filmu *Polish Parade* w reżyserii Michała Waszyńskiego, panel dyskusyjny (z udziałem m.in. prof. Anny Kuligowskiej-Korzeniewskiej, Anny Mieszkowskiej i Michała Pieńkowskiego) oraz koncert w wykonaniu Zbigniewa Rymarza, Ewy Makomaskiej, Wojciecha Machnickiego, Piotra Bajtlika i Macieja Kłocińskiego, na który złożyły się utwory wykonywane przez artystów zespołu towarzyszącego armii generała Andersa na całym jej szlaku bojowym. Artystów o różnych korzeniach (polskich, żydowskich, ukraińskich), z których wielu pochodziło z terenów dawnej Galicji, jak Gwidon Borucki (Przemysł), Renata Bogdańska i Marian Hemar (Lwów)²⁰.

Wspomnienia o Wielokulturowym Festiwalu Galicja

Janusz Czarski:²¹ „Panią Krystynę Shmeruk poznałem wiele lat temu. Przedstawiono mi ją jako osobę zainteresowaną dziedzictwem kulturalnym tej ziemi, na której żyjemy. Uznałem jej pomysł organizowania festiwalu za bardzo wartościowy. Chętnie się włączyłem, by wspomóc panią Krystynę, tym bardziej że pracowałem i miałem znajomości w wielu instytucjach, które mogły być wsparciem. Współpracowaliśmy, gdy byłem dyrektorem wojewódzkich instytucji kulturalnych i zamku w Krasieczynie.

Przedstawiła ona koncepcję bardzo ciekawą. Otóż chciała w ramach festiwalu pokazać bogactwo dziedzictwa tej ziemi, na której mieszkało mnóstwo grup etnicznych. Paradoksalnie my, mieszkańcy Podkarpacia, więcej wiemy o narodach z zachodu Europy niż o sąsiadach: Ukraińcach, wśród nich Hucułach, Bojkach, Łemkach, Słowakach, nawet Węgrach.

Chcę podkreślić, że festiwale były adresowane do różnych grup społecznych. Były wykłady naukowe i koncerty, zarówno bardzo wyrafinowane artystycznie, jak i popularne, były wystawy artystów z różnych krajów. Propozycja była bardzo uniwersalna, każdy mógł znaleźć coś dla siebie. To był duży walor tego przedsięwzięcia.

Nie pamiętam wszystkiego, ale zapisały się w mojej pamięci poszczególne epizody, strzępki tamtejszych wydarzeń. Pamiętam przyjazd do Krasieczyna i Przemysła, potem do Lwowa kantora synagogi z Nowego Jorku pana Josepha Malovango. To była wyjątkowa sytuacja, której potem Rzeszów nadał szczególną rangę.

²⁰ Warszawa: *Wieczór pamięci artystów-żołnierzy II Korpusu Armii Andersa*, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/1070384,warszawa-wieczor-pamieci-artystow-zolnierzy-ii-korpusu-armii-andersa.html> [dostęp: 30.11.2023].

²¹ Dyrektor Centrum Kulturalnego w Przemysłu, wcześniej dyrektor Zespołu Zamkowo-Parkowego w Krasieczynie. Rozmowa z 22 VI 2023 r. Nagranie w posiadaniu autora.

Pamiętam koncert Justyny Steczkowskiej we Lwowie na ogromnej scenie na placu przed uniwersytetem czy występy zespołów cygańskich, grupy klezmerskie czy Hucułów z Karpat ukraińskich. [...]

Głównym sprawcą była pani Krystyna. Ja jako dyrektor, gdy była taka możliwość i mogłem, na przykład dysponując salami czy w inny sposób uczestniczyć w realizacji jej programu – to tak, kooperowaliśmy. W Krasiczynie czy potem tutaj, w Centrum, sale zawsze były do dyspozycji festiwalu. Nikt nie był specjalnie oddelegowany. Umawialiśmy się, w jakim zakresie współpracujemy, i w zależności od tego ludzie, sprzęt i miejsce były uruchamiane. Wszystko było opisane stosownymi porozumieniami i sankcjonowane przez moich zwierzchników, samorząd województwa podkarpackiego, z którym pani Krystyna miała odpowiednie uzgodnienia.

[S.B.: Pytam o osobowość Pani Krystyny]

Oczywiście miała silną osobowość. Gdyby nie była silną osobowością, nie zdołałaby tego zorganizować. Oczywiście miała szereg współpracowników, którzy zajmowali się księgowością i innymi sprawami. Natomiast w sensie programowym czy idei to była realizacja jej koncepcji. Miała rozległe kontakty w świecie artystycznym czy naukowym. Dzięki szerokim kontaktom potrafiła zmobilizować te osoby.

W Przemyślu współpracowała z wieloma instytucjami, głównie z zamkiem, gdzie dyrektorem była pani Renata Nowakowska, prowadziła też rozmowy z włodarzami miasta.

Zasługą pani Krystyny jest to, że stworzyła grupę, w ramach której ludzie z różnych instytucji i różnie patrzący na rzeczywistość potrafili ze sobą współpracować. To przedsięwzięcie nie miało żadnego charakteru politycznego.

Efektom współpracy, raz lepszej, raz gorszej, była ilość edycji festiwalu i ich zasięg terytorialny. To było duże wyzwanie logistyczne. Wyróżnikiem festiwalu było właśnie to, że docierał do środowisk w wielu krajach z przesłaniem: «Jesteśmy sąsiadami, poznajmy się».

Stanisława Majewska:²² „Festiwal rozpoczął się w 2003 r. Nie pamiętam wprawdzie pierwszego kontaktu z panią Krystyną, pamiętam jednak pierwszą rozmowę na temat festiwalu. To było z zaskoczenia. Pani Krysia jest taką osobą, która zaskakuje. Na każdym kroku. To było przy bufecie, siedzieliśmy w kawiarni, a ona mówi, że myśli o zrobieniu tutaj jakiegoś festiwalu. Dla mnie to był szok. Zawsze marzyliśmy, aby tutaj, na zamku, na dziedzińcu coś takiego robić. Pani Krysia nas zaskoczyła, gdy to zaproponowała [...]. Pamiętam, pierwsza opera w ramach festiwalu to było *Nabucco*. Następnie był *Cyrulik sewilski* transmitowany przez Telewizję Rzeszów. Potem próbowaliśmy sami, ale bez pani Krysi to nie wychodziło dobrze [...]

²² Dyrektor Zespołu Zamkowo-Parkowego w Krasiczynie w latach 2001–2007. Nagranie z lutego 2023.

Żaneta Niedbala:²³ „W mojej pamięci pozostaje wciąż żywy obraz Wielokulturowego Festiwalu Galicja, podczas którego przedstawiciele różnych środowisk twórczych i naukowych dyskutowali o sztuce, historii, a także o ponadczasowych wartościach wyznaczających naszą tożsamość kulturową i miejsce na mapie dawnej Rzeczypospolitej. Festiwal to także sentymentalna podróż do przeszłości, do czasów, kiedy na ulicach miast i miasteczek galicyjskich słysząc było muzykę i języki różnych narodów. Ta wspaniała kultura dotarła również do zamku w Krasieczynie. Na licznych koncertach i spektaklach operowych, organizowanych na scenie krasieczyńskiego zamku, wybrzmiewały arcydzieła muzyki klasycznej, operowej, a także etnicznej. Spotkania ze sztuką wielkiego formatu w galerii zamkowej czy też w otwartej przestrzeni zespołu zamkowo-parkowego tworzyły barwny pejzaż dorobku artystycznego wielu wybitnych osobowości świata kultury i sztuki. Były to wyjątkowe wydarzenia, które przyciągały liczne grono melomanów, pasjonatów historii, a także malarstwa, rzeźby i rękodzieła ludowego. Festiwal umożliwił odbiorcom bliższe poznanie kultury i historii różnych narodów. Dostarczał wielu pozytywnych emocji, wrażeń i wzruszeń. Tworzyli go wspaniali, kreatywni ludzie, na czele z prezes Fundacji Dziedzictwo im. Chone Shmeruka, panią Krystyną Shmeruk.

Składam wyrazy wdzięczności za możliwość udziału w licznych edycjach Wielokulturowego Festiwalu Galicja, życząc Pani Prezes dalszych sukcesów na niwie twórczej”.

Grażyna Niezgoda:²⁴ „I ja tam bywałam. Jeśli chodzi o mnie, to – choć na co dzień zajmuję się raczej sztukami wizualnymi – sporo radości przynosiło mi uczestnictwo w organizowanych w ramach festiwalu sesjach naukowych z zakresu literatury i teatru. Odbywały się one w Przemyskiej Bibliotece Publicznej, która wówczas mieściła się w synagodze przy ulicy Słowackiego. Pamiętam, że brała w nich udział i patronowała przedsięwzięciu prof. Anna Kuligowska-Korzeniewska, wybitna naukowczyni, historyczka teatru, uczestniczył także prof. Jan Tomkowski, literaturoznawca. Poziom był znakomity.

Ponadto ważne było to, że do organizacji festiwalu włączyły się chyba wszystkie instytucje kulturalne Przemyśla – Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, Przemyskie Centrum Kultury i Nauki ZAMEK, Galeria Sztuki Współczesnej, Archiwum Państwowe. Wydarzenia odbywały się także w Restauracji Wiedeńskiej czy podziemiach kościoła oo. Franciszkanów. To było rzeczywiście święto kultury.

---

²³ Historyczka, członkini zarządu Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyśle, pracownica Fundacji „Pro Arte et Historia”. Autorka przewodnika o zamku w Krasieczynie, a także książki *Z Krasieczyna na Wawel* poświęconej życiu i działalności ks. kardynała Adama Stefana Sapiehy.

²⁴ Fotografka, krytyczka sztuki, członkini ZPAF, antykwariuszka i galerzystka. Rzeczoznawczyni Ministra KiDN z zakresu wartości dzieł sztuki, biegła sądowa i skarbowa. Autorka ponad 20 wystaw indywidualnych oraz wielu publikacji jej fotografii i tekstów o sztuce.

W ogóle rozmach tego festiwalu był ogromny. Już w pierwszej edycji odbywał się w wielu miejscowościach: w Przemyśle, Krasicy, Krakowie, Birczy i Tyrawie Wołoskiej. Wystąpili, albo zaprezentowano ich dzieła, artyści z Polski, Słowacji, Węgier, Ukrainy, Czech. W drugiej odsłonie sięgał już festiwal od Lwowa do Rzeszowa. W dalszych edycjach włączyło się bardzo aktywnie Dubiecko, Kresowy Dom Sztuki, ale także można było pojechać do Bolestraszczyk, Zarzecza czy Narola, do Leżajska i Przeworska.

Dotyczyło to wielu form kultury – teatru, opery, muzyki, wystaw artystycznych, sesji naukowych, spotkań, występów orkiestr strażackich, działań dla dzieci. Oczywiście każda edycja była inna, punkty ciężkości się przemieszczały.

Jan Bartmiński:²⁵ „20-lecie Festiwalu Galicja! Wydarzenie kulturalne rozpoczęte w Przemyśle dzięki pani Krystynie Shmeruk – urodzonej i wychowanej w Przemyśle. Festiwal nawiązuje do tego miejsca – wielokulturowego miasta, gdzie zgodnie obok siebie żyli Polacy, Żydzi, Ukraińcy, a także Austriacy, Niemcy, Węgrzy. Stąd obecność przedstawicieli ich kultury na wszystkich edycjach festiwalu. O randze tego wydarzenia świadczy na przykład objęcie go patronatem przez pana prezydenta RP oraz przez ministra kultury i ministra spraw zagranicznych czy też przyznanie festiwalowi przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski tytułu Najlepszego Przedsięwzięcia Roku 2003 w Małopolsce. Koncerty, wystawy, spektakle, plenery, wykłady, sesje naukowe, a głównie spotkania, spotkania, spotkania! Uczestnicy z Polski, Ukrainy, Izraela, Węgier, Słowacji, Rumunii, Austrii. Początkowo Przemyśl i Krasicy. Potem Rzeszów, Lwów, Kraków, Preszów, Krosno, Jarosław i wiele miejscowości nie tylko Podkarpacia. I wszędzie mnóstwo uczestników i słuchaczy.

I to wszystko dzięki energii i kontaktom Pani Krystyny Shmeruk – i Jej Fundacji Dziedzictwo!

W pamięci utkwił mi spektakl: *Tewje Mleczarz* z Bohdanem Stupką w roli tytułowej, opera *Nabucco* Giuseppe Verdiego wystawiona na dziedzińcu zamkowym w Krasicy przez Lwowski Narodowy Akademicki Teatr Opery i Baletu czy wystawa zdjęć z Sibiu (Sybin) w Rumunii – miasta będącego Europejską Stolicą Kultury w 2007 r.

Pani Krystyno – dziękujemy!”.

Alicja Gula:²⁶ „Zostałam poproszona o opowiedzenie o pani Krystynie Shmeruk, szefowej Fundacji Dziedzictwo i pomysłodawczyni Wielokulturowego Festiwalu Galicja. Kiedy dokładnie poznałam panią Krystynę, tego nie pamiętam. Dużo dobrego słyszałam od mojego znajomego, który podziwiał ją za chęć

²⁵ W latach 1994–1998 oraz 2006–2014 radny Przemyśla, w latach 2010–2014 przewodniczący Rady, sygnatariusz porozumienia Euroregion Karpacki (Debreczyn 1993), w latach 2000–2010 dyrektor Banku Gospodarki Żywnościowej.

²⁶ Właścicielka księgarni w Przemyśle.

działania w propagowaniu szeroko pojętej kultury. Zorganizowanie tak dużego festiwalu wymagało ogromnej energii, siły, pokonywania wielu trudności i «boksowania się» z opornymi urzędnikami.

Pokazano nam kulturę mniejszości narodowych zamieszkałych na pograniczu, było to dotarcie do najszerszego kręgu odbiorców i uwypuklenie międzynarodowego znaczenia regionu podkarpackiego. Tak się złożyło, że w 2005 r. wyjechałam za granicę i ubolewałam nad tym, jak wiele ciekawych wykładów, odczytów, koncertów mnie omija, ale mówi się trudno, byłam informowana na bieżąco, co się odbywało.

Pani Krystyna jest dla mnie osobą, która mocno stąpa po ziemi, wie, czego chce. Kiedy z nią rozmawiałam, odnosiłam wrażenie, że wszystko ma przemyślane i pod kontrolą. Festiwal był dla niej wtedy czymś bardzo, bardzo ważnym.

Mile wspominam swoje spotkania z panią Krysią, czasami spontaniczne w gronie osób mniej lub bardziej mi znanych, i jestem pełna podziwu i szacunku dla Krystyny Shmeruk”.

Anna Kuligowska-Korzeniewska:²⁷ „Wielkim osiągnięciem Fundacji Dziedzictwo i jej prezesa, Krystyny Shmerukowej, była organizacja na ziemi przemyskiej Wielokulturowego Festiwalu Galicja. Już pierwsza edycja tych spotkań w roku 2003 wyznaczyła kierunek działań i zgromadziła wiele znakomitości z różnych dziedzin nauki i sztuki. Jej celem było bowiem przypomnienie bogatej i często bolesnej historii tych ziem, zamieszkałych przez kilka narodowości: Polaków, Ukraińców, Ormian, Żydów, Niemców, Węgrów, Słowaków, Czechów, Rosjan, Romów. To właśnie wielojęzyczność i wielokulturowość tych ziem mobilizowała organizatorów, aby poprzez kontakty urzędowe (ambasady i konsulaty, wyższe uczelnie, towarzystwa społeczno-artystyczne i naukowe) przygotować szeroką prezentację kultury dawnej i współczesnej, rozwijającej się pod panowaniem dworu wiedeńskiego. Pomimo powszechnej dzisiaj opinii o łagodności tego panowania, należy pamiętać, że już po pierwszym zaborze (1772) Habsburgowie rozpoczęli na szeroką skalę germanizację przyłączonych ziem polskich, obejmującą m.in. język w urzędach i szkolnictwie. Tym należy tłumaczyć powolny rozwój m.in. teatru polskiego w stolicy Galicji i Lodomerii, czyli we Lwowie. Musiał się on obywać – w odróżnieniu od zespołów niemieckich – bez jakichkolwiek dotacji. A mimo to w tych warunkach rozkwitł talent najwybitniejszego polskiego komediopisarza Aleksandra hr. Fredry. Tutaj także Stanisław hr. Skarbek postawił (w roku 1842) z własnych funduszy ogromny budynek teatralny, liczący 1460 miejsc. Na jego otwarcie wystąpili wciąż jeszcze artyści niemieccy, ustępując całkowicie scenę aktorom polskim dopiero w roku 1871. Ale już w roku 1900, na otwarcie Teatru Wielkiego pośrodku Wałów Hetmańskich, odegrano operę *Manru* Ignacego Jana Paderewskiego, a było to 33 lata po ogłoszeniu autonomii Galicji.

²⁷ Profesor zatrudniona w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, a wcześniej na Uniwersytecie Łódzkim.

Teatr Skarbkowski, którego patronką jest obecnie wybitna aktorka ukraińska Maria Zańkowiecka, jak również Teatr Wielki Opery i Baletu im. Salomei Kruszelniczej, wybitnej śpiewaczki operowej, posiadają przylegające do widowni dwie sale rezydowe, w których odbywały się wytworne bale, łączące ówczesne elity.

Wymienione wydarzenia stały się tematem konferencji naukowych oraz publikacji pod kierunkiem prof. dr hab. Urszuli Jakubowskiej. Odbywały się one przez kilka lat w gmachu dawnej synagogi, w tamtym czasie Biblioteki Publicznej w Przemyślu, a następnie w salach wykładowych Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Z racji swojej interdyscyplinarności oraz udziału gości zagranicznych stanowiły żywy impuls do kontynuowania badań nad Galicją.

Na liczący się dorobek Wielokulturowego Festiwalu Galicja należy wymienić wizyty teatralne polsko-ukraińskie po obu stronach granicy. W roku 2003 przyjechał z Kijowa Narodowy Teatr Ukraiński, który pokazał głośny musical amerykański pt. *Tewje Mleczarz*, którego reżyserem i tytułowym wykonawcą był sławny aktor Bohdan Stupka. Z kolei na zamku w Krasiczynie odbył się w tym samym roku pokaz opery *Trubadur* w wykonaniu Lwowskiego Teatru Opery i Baletu. Obu spektaklom towarzyszyły owacje kierowane do chórów, muzyków i solistów. Jednym z nich był, rozpoczynający swoją karierę dyrygencką Łukasz Borowicz, obecnie dyrektor Filharmonii Poznańskiej.

Trzeba także wspomnieć, że szczególnie honorowanym gościem był w Krasiczynie wielki śpiewak synagogałny z Nowego Jorku, maestro Joseph Malovany.

Aż trudno sobie wyobrazić, ile energii twórczej włożyła w ten festiwal pani Krystyna Shmerukowa. Oby nie przepadł w niepamięci...”

Aniceta Klimaszewska:²⁸ „Jak pamiętam Festiwal Galicja? Pamiętam ten okres jako piękną, spontaniczną podróż przez kulturę innych narodów. Jako możliwość poznania wyjątkowych ludzi, wrażliwych na piękno i na drugiego człowieka, ludzi chcących wyrazić się przez to, co potrafią robić najlepiej – przez sztukę, w różnych jej odsłonach. Festiwal również pozostanie mi bliski z uwagi na to, że stał się pośłańcem kultury do wielu miast i miejscowości, a mnie osobiście umożliwił pozostanie w kulturze przez wiele lat, za co Ci, Krysiu, bardzo dziękuję”.

Waldemar Wiglusz:²⁹ „W latach 2004–2012 odbyło się dziewięć sesji naukowych, z których osiem udokumentowanych zostało wydaniem materiałów posesyjnych, firmowanych przez Fundację Dziedzictwo im. Chone Shmeruka oraz Instytut Badań Literackich PAN. Sesje te odbywały się w Przemyskiej Bibliotece Publicznej, która ówczesnie mieściła się w byłej synagodze przy ul. Juliusza Słowackiego. Dwie sesje, w tym ostatnia – z 27 września 2012 r. odbyła się w IBL PAN w Warszawie

²⁸ Pracownica Biura Festiwalu.

²⁹ Uczestnik festiwalu, obecnie prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu.

przy ul. Nowy Świat 72. Opiekę naukową ze strony IBL sprawowała prof. Urszula Jakubowska, autorka kilku wystąpień między innymi: *Witolda Szolgini powroty do Lwowa*. Choć referat był z dyskusyjną tezą, to przypomniał niezwykłego Lwowiaka (1923–1996), wręcz jednoosobowe muzeum Kresów. Podobnie zresztą jak niezapomniani: Janusz Wasylkowski (1933–2020) czy Jerzy Janicki (1928–2007). Na uwagę zasługuje również obecna działalność Tomasza Kuby Kozłowskiego z warszawskiego Domu Spotkań z Historią i prof. Stanisława Sławomira Niciei i jego nadal wydawanej *Kresowej Atlantydy*, autora do dzisiaj wznawianej ośmiotomowej publikacji *Tamten Lwów czy Architektura i budownictwo. Ilustrowana encyklopedia dla wszystkich*.

Dla porządku wymienię niektórych prelegentów i tematy ich wystąpień: Diana Poskuta-Włodek, *Z Medyki Pawlikowskich w teatralny świat*; Roman Włodek, *Gwidon Borucki. Z Przemysła na antypody*; Anna Kuligowska-Korzeniewska, *Kazimierz Dejmek – „burzliwy artysta”, Nie lubię Galicji*. Helena Modrzejewska *od Bochni do Krakowa*, Bogumił Dawison – *ze Lwowa w świat*; Olga Ciwkacz, *Z dziejów opery amatorskiej Towarzystwa Muzycznego im. St. Moniuszki w Stanisławowie*; Marta Trojanowska, *Zapomniana malarka z Medyki. Lela (Aniela) z Wolskich Pawlikowska (1901–1980)*; Stanisław Stępień, *Etniczność galicyjskiego miasta. Przemysł – dzieje wielokulturowości, jej utrata i próby odbudowy*; Andrzej Tłomacki, *Rola Sapiechów z linii kodeńskiej w podtrzymaniu wielokulturowej tradycji Galicji w aspekcie obrony wyznawców Kościoła greckokatolickiego*; Grażyna Pawlak, *Lwowskie lata Jana Parandowskiego*; Mariusz Olbromski, *Lwów w twórczości Zbigniewa Herberta*; Agnieszka Marszałek, *Modrzejewska we Lwowie*; Jan Tomkowski, *Galicja (nie)poetycka, czyli nieszczęścia chodzą za poetami*.

Osobno w mojej pamięci zachowała się osoba prof. Niny Taylor-Terleckiej. Oto niektóre tytuły jej wystąpień: *Lwowskie przyjaźnie i powinowactwa teatralne. Wiktor Budzyński i Tymon Terlecki, Lwowski teatr 1930–1932. Wzloty i upadki – wstępne rozeznanie*. Myślę, że udział prof. Niny Taylor-Terleckiej, żony Tymona Terleckiego (1905–2000), zaowocował tym, że jubileusz setnych urodzin pisarza urodzonego w Przemysłu uświetniono konferencją w ówczesnej Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej oraz nadaniem jego imienia ulicy na terenie dzielnicy Bakończyce. Tutaj na marginesie dodajmy, że zmieniono już patrona tej ulicy.

Warto przypomnieć także, że niejako echem, zapewne niezamierzonym, tych ośmioletnich *Galicyjskich spotkań* w ramach Wielokulturowego Festiwalu Galicja – była wystawa pt. *Mit Galicji* na przełomie lat 2014 i 2015 prezentowana w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie, której to wystawie towarzyszyło obszerne i bogato ilustrowane wydawnictwo pod tym samym tytułem.

Na koniec wyrażmy życzenie pod adresem właścicieli wydanych materiałów posesyjnych, że warto wydać je ponownie (w formie papierowej czy elektronicznej), raz – ze względu na niewielkie drukowane nakłady, dwa – szerszy dostęp do publikowanych tekstów. Zapewne wiąże się to z koniecznością uzyskania zgody

autorów, ale przy dochowaniu rzetelności i umieszczeniu stosownych klauzul prawnych dotyczących praw autorskich – rzecz wydaje się możliwa do wykonania i zachowania w pamięci prawie dekady dorobku Wielokulturowego Festiwalu Galicja”.

O wystawach plastycznych Wielokulturowego Festiwalu Galicja³⁰

Wielokulturowy Festiwal Galicja, wydarzenie kulturalne rozciągnięte w czasie i przestrzeni, odbywał się w latach 2003–2017 – zorganizowano XV edycji. Wzięło w nim udział szereg instytucji, zaangażowano wiele artystycznych przestrzeni przeznaczonych dla kultury, ale spotkania organizowano także w miejscach nieoczywistych, jak na przykład dziedzińce klasztorów, stadiony, świątynie i parki. Dziś wystawy plenerowe są zjawiskiem codziennym, lecz wówczas było to pewną nowością. Wielką wartość festiwalu stanowiło włączenie do wspólnych działań, do kalendarium ogromnej imprezy niewielkich miejscowości takich jak Narol, Zarzecze, Pruchnik czy Tyrawa Wołoska. Zawsze wiązało się to z kreatywnością mieszkańców, którzy pozytywnie reagowali na impuls z zewnątrz. Znaczącym aspektem była prezentacja kultury mniejszości narodowych, m.in. Łemków, Karaimów, Hucułów i Romów. Jednym z ważniejszych miejsc artystycznych tych wydarzeń był zamek w Krasieczynie, gdzie oprócz trypoziomowej galerii zamkowej wystawy aranżowano na dziedzińcu, w winiarni, w parku czy podziemiach baszt.

Właśnie w Krasieczynie odbyła się najbardziej spektakularna wystawa **pierwszej edycji** festiwalu, z roku 2003 – *Andy Warhol jako Andrij Varchola*, która włączała światowego artystę, najbardziej ikoniczną postać pop-artu, w krąg kulturowy regionu Karpat. Opowiadała o jego korzeniach rusińsko-łemkowskich, o pochodzeniu z pogranicza Słowacji i Polski. Warhol (1928–1987) urodził się już w Stanach Zjednoczonych, w Pittsburgu, jednak jego rodzice, Łemkowie wyznania greckokatolickiego, pochodzili ze wsi Miková w dzisiejszym powiecie Stropkov, niedaleko miasta Medzilaborce na Słowacji. Do Mikovej właśnie po śmierci artysty w roku 1987 przybył jego brat John Warhol i założył w Medzilaborcach Muzeum Sztuki Nowoczesnej Andy’ego Warhola (1991). Muzeum przedstawiło w Krasieczynie sitodruki oraz osobiste pamiątki po człowieku, który w Nowym Jorku stał się jedną z ikon dwudziestowiecznej kultury.

Z merytorycznego punktu widzenia za najbardziej ważne wydarzenie pierwszej edycji należałoby uznać wystawę zorganizowaną przez Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej *Trzy wyznania – dwie religie*, prezentującą sztukę sakralną trzech wyznań: mojżeszowego, rzymskokatolickiego i bizantyjskiego, które współistniały obok siebie na naszych ziemiach przez wieki. Trudno jednak ocenić, na ile ta wystawa wynikała z programu pracy muzeum, a na ile do jej powstania przyczynił

³⁰ Opracowała Grażyna Niezgodna.

się omawiany festiwal. Jest takie miejsce w Przemyślu, taki plac, z którego widać cerkiew, synagogę i kościół rzymskokatolicki, i tego bliskiego sąsiedztwa, wspólnego istnienia, trwania dotyczyła ta wystawa, bowiem właśnie dobre sąsiedztwo i wspólna przeszłość były przewodnim tematem wszystkich edycji festiwalu.

Temat współobecności trzech religii (muzułmańskiej, chrześcijańskiej i żydowskiej), tym razem w Jerozolimie, pokazał na przemyskim zamku również Hanan Isachar, fotograf z Izraela, absolwent uniwersytetu w Jerozolimie, na wystawie fotografów *Korzenie*. Także na Zamku Kazimierzowskim znany malarz ukraiński, profesor malarstwa monumentalnego Mykoła Szymczuk, pokazał tematykę odbiegającą od jego głównego zajęcia – intymne akty. W przemyskiej Kawiarni Wiedeńskiej Bernadetta Sturzbecher przedstawiła widoki wiedeńskich kawiarni. Warto także odnotować obrazy Józefa Krzysztofa Oraczewskiego (ur. 1951) wyeksponowane w Krasiczynie.

Ważną rolę odegrało Archiwum Państwowe w Przemyślu, w którym w kolejnych edycjach festiwalu miały miejsce istotne wydarzenia kulturalne: w pierwszej wystawa *Na styku kultur. Mniejszości narodowe w dokumentach archiwum*, w drugiej *Wielokulturowość Galicji w XIX i XX wieku w dokumencie archiwalnym*, a w trzeciej *Twierdza Przemyśl w zbiorach Archiwum Państwowego w Przemyślu*.

Za wydarzenie najbardziej znaczące w **drugiej edycji** festiwalu, w roku 2004, a może spośród wszystkich edycji festiwalu, należy uznać wydobywanie z magazynów i publiczny pokaz dzieł Jacka Malczewskiego we Lwowskiej Galerii Sztuki. Pokazano zbiory znajdujące się na terenie Ukrainy, pochodzące z Muzeum Narodowego we Lwowie, Muzeum Lubomirskich, kolekcji Leona Pinińskiego, Piotra Dobrzańskiego, Konstantego Brunickiego i innych. Wystawa nosiła tytuł *Autoportrety Jacka Malczewskiego i innych polskich malarzy* i pokazano na niej m.in. obrazy Józefa Chełmońskiego czy Leona Wyczółkowskiego.

Ponadto warto zwrócić uwagę na wystawę *Drzewa, zabytkowe ogrody i dwory* ze zbiorów Jerzego Pióreckiego, założyciela i twórcy bolestraszyckiego Arboretum; wystawa odbyła się w Miejskim Domu Kultury w Lubaczowie. Profesor Jerzy Piórecki (ur. 1939) jest biologiem, a jednocześnie znawcą historii dworów i ogrodów Podkarpacia oraz Kresów. Wymieńmy też prezentacje dzieł fotografa Tomasza Gudzowatego (ur. 1971): *Gypsies* oraz *Spirit of Asia* w Krośnie i Krasiczynie. W pałacu w Zarzeczcu pokazano *Pamiętki rodu Dzieduszyckich*, wystawie towarzyszył koncert Kameralnej Orkiestry Odeskiej Filharmonii Obwodowej oraz spotkanie Klubu Konsulów. Także w późniejszych latach w zarzeckim pałacu odbyło się wiele wydarzeń. W Pałacu Lubomirskich Przeworsku, w siedzibie muzeum, zorganizowano wystawę *Współczesne malarstwo ormiańskie*. Warto byłoby poznać szczegóły tej ekspozycji, ale są one obecnie nie do odtworzenia.

W Arboretum w Bolestraszykach, w Galerii u Piotra, godna zauważenia była wystawa malarstwa Johanna Ludwiga Taupego z Austrii. Malując w nurcie informelu, podejmuje Taupe badania nad emocjami i ukazuje je poprzez rozwiązania barwne.

W drugiej edycji zorganizowano wystawy we Lwowie, słowackim Preszowie oraz Przemyślu, Krasiczynie, Pruchniku, Zarzeczcu, Bolestraszcach, Krośnie, Przeworsku, Narolu, Lubaczowie, Jarosławiu i Rzeszowie.

Przy okazji analizy **edycji trzeciej** z roku 2005 można wymienić Leżajsk, gdzie w Miejskim Centrum Kultury Andrij Bokotej (ur. 1938) z Ukrainy zaprezentował wystawę *Współczesne szkło artystyczne*. Bokotej jest znanym w swoim kraju artystą eksperymentatorem, poszukującym nowych środków wyrazu w dziedzinie szkła. Interesująca musiała być także wędrowna wystawa o ciekawej formule – *Supernova* grupy artystek Donna Mobile z Grazu, pokazana na Zamku Kazimierzowskim w Przemyślu. Kuratorki poszerzały ekspozycję w miejscowościach każdej prezentacji, dołączając prace dopraszanych twórczyń. W bolestraszczyckim Arboretum odbył się zaś pokaz twórczości dwunastu artystek ze Słowacji *Tajemnice kobiecej duszy*. Ukazały one różne punkty widzenia i osobiste poglądy, ale uznały za ważne znalezienie wspólnego mianownika w zorganizowaniu wystawy tylko sztuki kobiet.

Małgorzata Żak z Hiszpanii pokazała malarstwo w galerii zamkowej w Krasiczynie. Tytuł *Dwie Galicje, pejzaż paradoksalny* wskazuje temat przekazu. Warto też zauważyć fotografie znanego czeskiego fotografa i autora kilkunastu książek Jiříego Vřetečki (1937–2016) *Muzyczna Praga* na Zamku Kazimierzowskim. Pokazano tam także ważną prezentację dotyczącą bogactw wielokulturowości – *7 wieków Karaimów w Rzeczypospolitej*.

W Sanoku, w Muzeum Historycznym, odbyła się istotna i znakomicie przygotowana wystawa malarstwa *Figura ludzka i zwierzęca we wczesnej twórczości Zdzisława Beksińskiego*, z ważnym tekstem Wiesława Banacha w katalogu festiwalu, zaś w Pałacu Lubomirskich w Przeworsku *Lwowskie środowisko malarckie w XIX i w pierwszej połowie XX wieku*, wystawa, którą chciałoby się obejrzeć i dziś. Udział obrazów m.in. Artura Grottgera, Antoniego Lange, Erno Erba, Stanisława Dębickiego i Kazimierza Sichulskiego wskazuje na rangę tej ciekawej prezentacji.

Wspomnijmy też o dwóch wystawach przemyskich fotografów we Lwowie. Jacek Szwic w Towarzystwie Hesed zaprezentował wystawę *Synagogi przemyskie*, zaś Adam Medelczyk *Galicyjskie miasta i miasteczka* w Galerii Sztuki Współczesnej.

W Krakowie, w prestiżowym Pałacu Sztuki, zaprezentowano wystawę z Węgier *Bogu, Ojczyźnie, Bliźniemu* – przekaz o pamięci polskich i węgierskich kapłanów udzielających w latach 1939–1945 pomocy polskim uchodźcom.

Edycja czwarta z roku 2006 zaowocowała wystawami w Krasiczynie, Przemyślu, Leżajsku, Zarzeczcu, Baranowie Sandomierskim, Sanoku i w Kluź-Napocce w Rumunii oraz w Ujkowicach pod Przemyślem, gdzie odbyło się *Spotkanie z ikoną w obrazie i śpiewie* w Prawosławnym Monasterze św. Cyryla i Metodego. Wystąpiła tam solistka Maria Lese z Rumunii, której koncert powiązano z prezentacją świętej ikony.

Ciekawy wydaje się projekt Anity Pasikowskiej *Pięć dni – pięć miast*, zaprezentowany w BWA Galerii Sanockiej. Włączyła ona Sanok do cyklu pięciu

miast, gdzie w przestrzeni miejskiej, na ulicach powstać miały jej zapisy sytuacji, ludzi i miejsc. Wystawa *I Letnie Konfrontacje Artystów Sanockich* zaprezentowana w galerii Zamku Kazimierzowskiego w Przemyśle to środowiskowy przegląd przedstawiony w sąsiedzkim mieście. Także na przemyskim zamku pokazano prace artysty słowackiego Mirosława Chebena *Sny o ziemi i kosmosie*. Kiedyś znany fotografik wystawiający w wielu krajach Europy, a w czasie festiwalu osoba z głęboką niepełnosprawnością ruchową przygotował do ekspozycji swoje barwne wizje i nieziemskie krajobrazy. Nie mogąc już fotografować, artysta sięgnął do swoich zbiorów i przetworzył je cyfrowo. Istotna była też wystawa pokazywana w Przemyskiej Bibliotece Publicznej *Korzenie narodu żydowskiego w Czechach i na Morawach*, która wędrowała przez wiele miast Stanów Zjednoczonych, Izraela i Wielkiej Brytanii.

W **edycji piątej** w roku 2007 zorganizowano wiele wystaw fotografii. Między innymi Tomasz Gudzowaty pokazał w krasicyńskim parku zestaw zatytułowany *My walk 2*, fotografie z podróży prezentujące temat człowieka, mieszkańców Azji, Afryki czy Ameryki Południowej. Na dziedzińcu zamkowym Rumun Dan Stoica przedstawił temat *Sibiu – europejska stolica kultury w 2007 roku*. Także w galerii zamkowej w Krasicyźnie odbyła się wystawa Renate Mayrhofer z Austrii *I czasem rozmyślam o miłości moimi rękami*, która również przedstawiła temat człowieka we współczesnym świecie, opowiedziany językiem rzeźby ceramicznej. W galerii Zamku Kazimierzowskiego Władimir Bachtow, znany twórca z Ukrainy, na wystawie *Dialog z kamieniem* przedstawił swoje refleksje przy użyciu techniki graficznej. Pokazał prace nadające nowe znaczenia wykopaliskom archeologicznym w Grecji. W Miejskim Centrum Kultury w Leżajsku zaprezentowano wystawę fotografii z Izraela *Ściana Placzu*.

Edycja szósta odbyła się w 2008 r. Wystawa *Exlibrisy* w Przemyskiej Bibliotece Publicznej, ukraińskiego grafika Mykoły Stratyłata, dotyczyła sztuki wysokiej w służbie miłośników książki, zaś wystawa kopii holograficznych złotych kosztowności Ukrainy w krasicyńskiej Baszcie Boskiej, w dolnej krypcie, pokazała inną odsłonę designu, tę najbardziej efektowną i dekoracyjną. W Dworku Starościńskim Muzeum Ziemi Leżajskiej przedstawiono wystawę akwareli Angeli Kaisermayer z Austrii *Przeptyw*, zaś w Kresowym Domu Sztuki w Dubiecku malarstwo Słowaka Martina Zbojana *Nowa iluzja*.

Na wystawie karykatury Kazo Kanali ze Słowacji *Świat według Kanali* na Zamku Kazimierzowskim w Przemyśle zaprezentowano życie społeczne w krzywym zwierciadle, trafnie zdiagnozowane. Warto wyszczególnić inną przemyską wystawę, która odbyła się w piwnicach Centrum Kulturalnego. Artystka América Martín z USA wychowała się w Meksyku, więc kolor jest w jej twórczości ważnym elementem. Na wystawie *Mythography* przedstawiła fotografie pejzażu w rzadkiej, warstwowej, barwnej technice *cibachrome*.

W Krasicyźnie zaprezentowano dorobek słowackiego artysty Yuriego Dojca, *Across the Ocean 2*. Dojc opuścił Czechosłowację w roku 1968 ze względów

politycznych, zamieszkał w Kanadzie i tam zdobył markę, jego fotografie są kupowane przez wszystkie ważniejsze agencje Ameryki Północnej i poszukiwane przez kolekcjonerów. Krasicyńska wystawa dzieł Dojca była jedną z ważniejszych ekspozycji festiwalu.

W ramach **edycji siódmej** z roku 2009 zaprezentowano wystawę szkła artystycznego *Babelki* w galerii zamkowej. Szkło artystyczne było sporo razy pokazywane na festiwalu Galicja, konsekwentnie promowano tę dziedzinę sztuki.

Z kolei w Kresowym Domu Sztuki w Dubiecku zaprezentowała się artystka po studiach fotograficznych Kateřina Mynarowá, a Marek Džupin pokazał czarno-białe fotografie dotyczące regionu Śląska Cieszyńskiego. Prace obojga przybyły na festiwal z Republiki Czeskiej.

W **edycji ósmej** w 2010 r. zanotowano w Rzeszowie wystawę malarstwa. Ukraińcy Roman i Romana Romanyszynowie w Galerii pod Ratuszem pokazali *Visionarium*. Romana Romanyszyn (ur. 1984), artystka ze Lwowa, ma na swoim koncie nagrody za twórczość oraz kilka wydanych w Polsce książek, w tym wyróżnioną Bologna Ragazzi Award 2015 *Wojnę, która zmieniła Rondo* (wyd. pol. 2016), oraz ilustracje do wielu innych pozycji.

W Dubiecku, jak zwykle w Kresowym Domu Sztuki, odbyła się wystawa zbiorowa dwóch klubów fotograficznych z Czech *o.s. Fotografický obzor Český Těšín i o.s. Fotoklub Steel Trinec*. Takie pokazy zawsze są interesujące i świetnie służą środowiskom artystycznym do konfrontacji postaw i do porównań.

W Krasicyźnie zorganizowano szereg interesujących wystaw twórców słowackich. Grafiki pokazał Peter Kocák, a malarstwo Miroslav Dvorák. Na dziedzińcu zamku zaprezentowano *Biennale Ilustracji Bratysława 2009*. Odbyła się też wystawa twórców ludowych ze Svidníka (Frantisek Jenčo – rzeźba, Miroslav Potoma – malarstwo na szkle). Były tam nawet przedstawione wyroby z ciasta L'ubicy Kraučukowej. W tej edycji wystawy zorganizowano w Przemyślu, Rzeszowie, Dubiecku, Krasicyźnie i Tyrawie Wołoskiej.

Podczas **edycji dziewiątej** w roku 2011 w Krasicyźnie można było oglądać ważną i interesującą wystawę fotografii Moniki i Lubomíra Stacho ze Słowacji *Dwa domy jednego Pana*. L'ubo Stacho jest fotografem, profesorem w Akademii Sztuki i Designu w Bratysławie, zajmuje się fotografią dokumentalną i artystyczną, instalacjami oraz sztuką wideo. Głównym tematem jego multimedialnych prac jest czas, któremu poświęca kolejne cykle fotografii i filmów wideo. W cyklu *Dwa domy jednego Pana* autorzy portretowali słowackie – chrześcijańskie i żydowskie – budowle sakralne.

W Dubiecku pokazano artystów Słowaków pochodzenia węgierskiego na wystawie *Z miłości do sztuki*. Byli to: Adriena Kutaková, która tworzy wyroby z gliny, oraz malarze Géza Németh i Ľudovít Pokorný. Jednak wystawa miała słaby poziom artystyczny. Edycja dziewiąta odbywała się w Krasicyźnie i Dubiecku.

Podczas **dziesiątej edycji** z roku 2012 w Krasicyźnie zorganizowano znakomitą wystawę fotografii Tamása Schilda z Węgier *Jak pięknie jest być Cyganem*.

Można uznać, że węgierski artysta należy do grona najciekawszych twórców festiwalu Galicja.

Podczas **jedenastej edycji** z roku 2013 w Dubiecku odbyły się dwie wystawy: w zamkowym parku pokazano wyniki konkursu *Grand Prix Biennale Ilustracji Bratysława 1967–2011*, a w Kresowym Domu Sztuki słowackie fotografie *Życie Romów w regionie Gemer*. Natomiast w parku w Krasiczynie można było podziwiać wystawę fotografii *Ściana Płaczu* autorstwa Michal Ronnen Safdi z Izraela.

W czasie **dwunastej edycji** w roku 2014 wśród zorganizowanych wydarzeń nie było wystaw.

W **trzynastej edycji**, która odbyła się w roku 2015, Centrum Kulturalne w Przemysłu zorganizowało w Galerii Stara Kręgielnia wystawę fotografii Ladislava Michálka *Magiczny świat Bohumila Hrabala*.

W ramach **czternastej edycji** w roku 2016 w galerii zamkowej w Krasiczynie odbyła się wystawa Silvii Sekelovej ze Słowacji *Między-przeźnienie*.

Festiwal zakończyła **piętnasta edycja** z roku 2017 – nie zorganizowano wówczas żadnych wystaw.

Kalendarium imprez plastycznych Wielokulturowego Festiwalu Galicja³¹

I edycja, 3–14.09.2003

KRASICZYN

3 września 2003

- wystawa *Andy Warhol jako Andrij Varchola*, galeria zamkowa
- wystawa karykatury, Fedor Vico (Słowacja), *Złoty sądok*, winiarnia zamkowa
- wystawa malarstwa, Józef Krzysztof Oraczewski (Polska), *Zderzenia*, galeria zamkowa
- wystawa rzeźby, Sławomir Golonko (Polska), *Płomienie czasu*, galeria zamkowa

PRZEMYŚL

4 września 2003

- wystawa *Trzy wyznania – dwie religie*, Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
- wystawa *Na styku kultur. Mniejszości narodowe w dokumentach Archiwum Przemyskiego*, Archiwum Państwowe

³¹ Przygotowała Katarzyna Niezgodna na podstawie programów Wielokulturowego Festiwalu Galicja oraz katalogów. Nie są to materiały kompletne, brak wielu danych, także dotyczących niektórych wystaw, zwłaszcza z ostatnich edycji. Odbicie tych wydarzeń w sieci jest również niewystarczające.

- wystawa malarstwa, Mykoła Szymczuk (Ukraina), *Współczesne malarstwo ukraińskie*, Zamek Kazimierzowski

6 września 2003

- wystawa *1000 lat jazdy węgierskiej*, hotel Gromada

7 września 2003

- wystawa fotografii, Hanan Isachar (Izrael), *Korzenie*, Zamek Kazimierzowski

12 września 2003

- wystawa karykatury, *Z Europy nie odeszliśmy* (Czechy), Klub Garnizonowy
- wystawa fotografii, Bernadetta Sturzbecher (Austria), *Kawiarnie wiedeńskie*, Restauracja Wiedeńska Mieczysławy Tomaszewskiej

II edycja, 13–22.06.2004**LWÓW****13 czerwca 2004**

- wystawa *Autoportrety Jacka Malczewskiego i innych polskich malarzy*, Lwowska Galeria Sztuki

15 czerwca 2004

- wystawa fotografii, Jacek Szwic (Polska), *Hatikva znaczy nadzieja*, Galeria Sztuki Współczesnej

PRZEMYŚL**16 czerwca 2004**

- wystawa fotografii, Jacek Szwic, *Synagogi przemyskie*, Muzeum Narodowe
- wystawa malarstwa Renate Kastner (Niemcy), Galeria Sztuki Współczesnej

17 czerwca 2004

- wystawa malarstwa, Marion Ilku (Ukraina), Zamek Kazimierzowski
- wystawa *90 rocznica utworzenia Legionów Polskich w Przemysłu*, Biblioteka Publiczna

18 czerwca 2004

- wystawa fotografii, Miklós Gránitz (Węgry), *Kościóły Węgier o historycznej przeszłości*, podziemia kościoła oo. Franciszkanów
- wystawa *Wielokulturowość Galicji w XIX i XX wieku*, Archiwum Państwowe

19 czerwca 2004

- wystawa *David Ben Gurion*, Zamek Kazimierzowski

KRASICZYN**15 czerwca 2004**

- wystawa fotografii, Tomasz Gudzowaty (Polska), *Spirit of Asia*, galeria zamkowa
- wystawa *Ida Kamińska 1899–1980*, galeria zamkowa

18 czerwca 2004

- wystawa *Drewniana architektura sakralna w Europie Środkowej*, galeria zamkowa

KROSNO**17 czerwca 2004**

- wystawa fotografii, Tomasz Gudzowaty (Polska), *Gypsies*, Muzeum Rzemiosła

18 czerwca 2004

- wystawa *Dzieje rzemiosła Polski południowo-wschodniej*, Muzeum Rzemiosła
- wystawa *Karykatura rumuńska*, Krośnieński Dom Kultury
- wystawa, Andrij Bokotej (Ukraina), *Współczesne szkło artystyczne*, Biuro Wystaw Artystycznych
- wystawa malarstwa, Waclaw Onak (Polska), Biuro Wystaw Artystycznych

PRUCHNIK**14 czerwca 2004**

- wystawa fotografii, Adam Medelczyk (Polska), *Architektura Pruchnika*

ZARZECZE**15 czerwca 2004**

- wystawa *Pamiętki rodu Dzieduszyckich*, pałac

BOLESTRASYCE**14 czerwca 2004**

- wystawa malarstwa, Johann Taupe (Austria), Galeria u Piotra, Arboretum

PRZEWORSK**17 czerwca 2004**

- wystawa *Współczesne malarstwo ormiańskie*, Muzeum – Pałac Lubomirskich

NAROL**17 czerwca 2004**

- wystawa fotografii, Dariusz Kostecki i Grzegorz Zabłocki (Polska), *Ślady obecności*, pałac

LUBACZÓW**18 czerwca 2004**

- wystawa fotografii, Jerzy Piórecki (Polska), *Drzewa, zabytkowe ogrody i dwory*, Miejski Dom Kultury

JAROSŁAW**20 czerwca 2004**

- wystawa *125 rocznica urodzin Stanisława Ludkiewicza*, Muzeum – Kamienica Orsettich

RZESZÓW**17 czerwca 2004**

- wystawa *IPN „Sprawiedliwi wśród narodów świata”*, Galeria pod Ratuszem

18 czerwca 2004

- wystawa fotografii, Edward Janusz (Polska), *Z życia Żydów rzeszowskich z przełomu XIX i XX wieku*, Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa

PRESZÓW**17 czerwca 2004**

- wystawa rzeźby, Sławomir Golonko (Polska), foyer Teatru Jonáša Záborského

III edycja, 9–27.06.2005**LWÓW****9 czerwca 2005**

- wystawa fotografii, Adam Medelczyk (Polska), *Galicyjskie miasta i miasteczka*, Galeria Sztuki Współczesnej

10 czerwca 2005

- wystawa rzeźby, Sławomir Golonko (Polska), *Śmiertelni nieśmiertelni*, Galeria Sztuki Współczesnej

12 czerwca 2005

- wystawa fotografii, Jacek Szwic (Polska), *Synagogi przemyskie*, Towarzystwo Heseid

PRZEMYŚL**10 czerwca 2005**

- wystawa *Teraz My* z cyklu „Młoda Grafika Polska”, Iwona Cur (Polska), Galeria Sztuki Współczesnej

11 czerwca 2005

- wystawa *Supernova* (Austria), Zamek Kazimierzowski
- wystawa fotografii, Jiří Všecká (Republika Czeska), *Muzyczna Praga*, Zamek Kazimierzowski

13 czerwca 2005

- wystawa *Twierdza Przemysł w zbiorach Archiwum Państwowego w Przemysłu*, Archiwum Państwowe

15 czerwca 2005

- wystawa malarstwa, *Lela Pawlikowska – dama z Medyki i Londynu*, Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
- wystawa malarstwa i koncert, Zoja Słobodian (Ukraina), klub Niedźwiadek

16 czerwca 2005

- wystawa fotografii, Jacek Szwic (Polska), *Hatikva znaczy nadzieja*, Muzeum Ziemi Przemyskiej, Kamienica

17 czerwca 2005

- wystawa *7 wieków Karaimów w Rzeczypospolitej*, Zamek Kazimierzowski

19 czerwca 2005

- wystawa fotografii, Dariusz Delmanowicz (Polska), *Chasydzi*, podziemia kościoła oo. Franciszkanów

KRASICZYN**11 czerwca 2005**

- wystawa *Artyści z Sopron* (Węgry), galeria zamkowa

19 czerwca 2005

- wystawa malarstwa, Małgorzata Żak (Hiszpania), *Dwie Galicje, pejzaż paradoksalny*, galeria zamkowa

PRESZÓW**15 czerwca 2005**

- wystawa fotografii, Adam Medelczyk (Polska), *Galicyjskie miasta i miasteczka – Pruchnik*, Szaryski Ośrodek Oświaty

BOLESTRASZYCE**16 czerwca 2005**

- wystawa malarstwa dwunastu artystek (Słowacja), *Tajemnice kobiecej duszy*, Arboretum

KROSNO**10 czerwca 2005**

- wystawa malarstwa, Adam Szentpétery (Słowacja), BWA Galeria Sztuki Współczesnej

PRZEWORSK**15 czerwca 2005**

- wystawa malarstwa, *Lwowskie środowisko malarskie w XIX i w pierwszej połowie XX wieku*, Pałac Lubomirskich

ZARZECZE**12 czerwca 2005**

- wystawa fotografii, Jerzy Piórecki (Polska), *Drzewa, zabytkowe ogrody i dwory*, pałac
- podsumowanie ogólnopolskiego konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży (eliminacje wojewódzkie), pałac

19 czerwca 2005

- wystawa fotografii, Rafał Dzieciółowski i Andrzej Wąsowski (Polska), *Palace i dwory Kresów*, pałac

RZESZÓW**9 czerwca 2005**

- wystawa *Galicja mniej znana*, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, Filia 4
- wystawa *Rzeszów, ulica 3 Maja*, Miejska Galeria Fotografii
- *Wystawa pokonkursowa – Prezentacja autorska młodych*, Miejska Galeria Fotografii
- wystawa *Z Fototeki Archiwum Galerii od XIX wieku*, Miejska Galeria Fotografii

10 czerwca 2005

- wystawa, Pierre Debien (Francja), *Judyta: aranżacje przestrzeni*, BWA Dom Sztuki

KOLBUSZOWA**18 czerwca 2005**

- wystawa fotografii, Shai Ginott (Izrael), *Natura i krajobrazy Izraela*, synagoga

LEŻAJSK**12 czerwca 2005**

- wystawa, Andrij Bokotej (Ukraina), *Współczesne szkło artystyczne*, Miejskie Centrum Kultury

SANOK**17 czerwca 2005**

- wystawa malarstwa, Zdzisław Beksiński (Polska), *Figura ludzka i zwierzęca we wczesnej twórczości Zdzisława Beksińskiego*, Muzeum Historyczne

KRAKÓW**31 maja 2005**

- wystawa *Bogu, Ojczyźnie, Bliźniemu* (Węgry), Pałac Sztuki

NAROL**20 czerwca 2005**

- wystawa fotografii, Tomasz Zygmunt (Polska), *Lirnicy polscy*, Zielony Domek przy Pałacu, Akademia Narolska

IV edycja, 1–10.09.2006**KRASICZYN****1 września 2006**

- wystawa fotografii, Oleksandr Lepietun (Ukraina), *Ukraino, Matko moja*, galeria zamkowa
- wystawa fotografii, Christian Lingg i Susanne Schaber (Austria), *In the World of Stone*, galeria zamkowa

2 września 2006

- wystawa fotografii, Juraj Čech (Słowacja), *Vlkolínec – Światowa Lista Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO*, dziedziniec zamku

PRZEMYŚL**5 września 2006**

- wystawa *I Letnie Konfrontacje Artystów Sanockich*, Zamek Kazimierzowski

6 września 2006

- wystawa fotografii, Miroslav Cheben (Słowacja), *Sny o ziemi i kosmosie*, Zamek Kazimierzowski
- wystawa malarstwa, Timur Karim (Polska), *Tatarzy i Galicja*, Galeria Restauracji Wiedeńskiej Mieczysławy Tomaszewskiej
- wystawa *Korzenie narodu żydowskiego w Czechach i na Morawach*, Przemyska Biblioteka Publiczna

9 września 2006

- wystawa *Archiwalia szkół z 2 połowy XIX w. i 1 połowy XX w. w zbiorach Archiwum Państwowego w Przemyślu*, Archiwum Państwowe

LEŻAJSK**3 września 2006**

- wystawa fotografii, Orit Ishay (Izrael), *Pielgrzymi*, dziedziniec klasztoru oo. Bernardynów

ZARZECZE**2 września 2006**

- wystawa fotografii (Ukraina), *Z życia współczesnej Ukrainy*, pałac

BARANÓW SANDOMIERSKI**3 września 2006**

- wystawa fotografii, Tomasz Gudzowaty (Polska), *Of Eagle and Man*, Muzeum Zamek

SANOK**5–9 września 2006**

- wystawa *Pięć dni – pięć miast*, BWA Galeria Sanocka

10 września 2006

- wystawa instalacji, Anita Pasikowska (Polska), *Pięć dni – pięć miast*, BWA Galeria Sanocka

UJKOWICE**7 września 2006**

- spotkanie z ikoną w obrazie i śpiewie – solistka Maria Lese (Rumunia), Prawosławny Monaster św. Cyryla i Metodego

KLUŻ-NAPOKA (RUMUNIA)**18 września 2006**

- wystawa fotografii, Adam Medelczyk (Polska), *Galiczyjskie klimaty*, Centrum Kulturalne

V edycja, 6.06–8.07.2007**KRASICZYN****10 czerwca 2007**

- wystawa rzeźby, Renate Mayrhofer (Austria), *I czasem rozmyślam o miłości moimi rękami*, galeria zamkowa
- plenerowa wystawa fotografii, Tomasz Gudzowaty (Polska), *My walk 2*, park zamkowy
- wystawa fotografii, Dan Stoica (Rumunia), *Sibiu – europejska stolica kultury w 2007 roku*, dziedziniec zamku

PRZEMYŚL**11 czerwca 2007**

- wystawa fotografii, Remigiusz Truchanowicz (Polska), *Chasydzi inaczej...*, Przemyska Biblioteka Publiczna
- wystawa grafiki, Władimir Bachtow (Ukraina), *Dialog z kamieniem*, Zamek Kazimierzowski
- międzynarodowy projekt *Narody świata przepisują Biblię*, Przemyska Biblioteka Publiczna

15 czerwca 2007

- wystawa fotografii, Maciej Józwiak (Polska), *Rumunia daleka, a jednak bliska – wyprawy w Karpaty Rumuńskie część I*, hotel Gromada
- warsztaty fotograficzne w plenerze, *Wielokulturowość w obiektywie*

KRAKÓW**19 czerwca 2007**

- wystawa fotografii, Adam Medelczyk (Polska), *Galiczyjskie tematy*, Śródmiejski Ośrodek Kultury

LEŻAJSK**17 czerwca 2007**

- wystawa fotografii (Izrael), *Ściana Płaczu*, Miejskie Centrum Kultury

DUBIECKO**13 czerwca 2007**

- wystawa malarstwa, Miroslav Bucher (Słowacja), *Portret Ziemi*, Kresowy Dom Sztuki

TYRAWA WOŁOSKA**11 czerwca 2007**

- wystawa plenerowa, Bogusław Iwanowski (Polska), *Sanktuarium Papieża Jana Pawła II*, Galeria „Quo Vadis”

ZARZECZE**9 czerwca 2007**

- wystawa fotografii, Marta Wojaczyńska (Polska), *Nostalgiczna podróż w czasie*, Pałac Dzieduszyckich

VI edycja, 20.06–10.07.2008**PRZEMYŚL****20 czerwca 2008**

- wystawa, Mykoła Stratyłat (Ukraina), *Exlibrisy*, Przemyska Biblioteka Publiczna
- wystawa malarstwa, Eugeniusz Gerlach (Polska), *Impresje przemyskie*, Galeria Zamek Kazimierzowski

25 czerwca 2008

- wystawa karykatur, Kazo Kanala (Słowacja), *Świat według Kanali*, Zamek Kazimierzowski

26 czerwca 2008

- wystawa fotografii, América Martín (USA), *Mythography*, Centrum Kulturalne – Piwnice

KRASICZYN**21 czerwca 2008**

- wystawa rzeźby plenerowej, Sławomir Golonko (Polska), *Od fascynacji do upadku – gdzie jest granica?*, park zamkowy
- wystawa fotografii, Yuri Dojc (Słowacja), *Across the Ocean 2*, galeria zamkowa
- zbiorowa wystawa fotografii (Czechy), *Spotkanie*, galeria zamkowa
- wystawa malarstwa, Oleksandr Dobrodij (Ukraina), *Znaki czasu*, galeria zamkowa

29 czerwca 2008

- wystawa kopii holograficznych złotych kosztowności Ukrainy, zamek, Baszta Boska, dolna krypta

DUBIECKO

- wystawa malarstwa, Martin Zbojan (Słowacja), *Nowa iluzja*, Kresowy Dom Sztuki

LEŻAJSK**21 czerwca 2008**

- wystawa akwareli, Angela Kaisermayer (Austria), *Przepływ*, Muzeum Ziemi Leżajskiej, Dworek Starościński

VII edycja, 19.06–19.07.2009**KRASICZYN****28 czerwca 2009**

- wystawa szkła artystycznego (Słowacja), *Bąbelki*, galeria zamkowa
- wystawa (Republika Czeska), *Szlak do wolności*, galeria zamkowa

DUBIECKO**28 czerwca 2009**

- wystawa fotografii, Kateřina Mynarzová i Marek Džupin (Republika Czeska), Kresowy Dom Sztuki

RZESZÓW**27 czerwca 2009**

- wystawa fotografii (Słowacja), *Allons Enfants*, Galeria pod Ratuszem

4 lipca 2009

- wystawa *Wampiry, strzygi i spółka* (Rumunia)
- *Legandy Podkarpacia*, spotkanie autorskie, Podziemna Trasa Turystyczna

TYRAWA WOŁOSKA**12 lipca 2009**

- wystawa *Galiczyjskie spotkania twórców ludowych*, Galeria Plenerowa „Quo Vadis”

VIII edycja, 24.06–7.09.2010**PRZEMYŚL****5 września 2010**

- wystawa fotografii, Andrzej Klimko i Adam Medelczyk (Polska), *Nostalgiczne klimaty*, Zamek Kazimierzowski

RZESZÓW**2 lipca 2010**

- wystawa malarstwa, Roman i Romana Romanyszyn (Ukraina), *Visionarium*, Galeria pod Ratuszem

DUBIECKO**26 czerwca 2010**

- wystawa zbiorowa klubów fotograficznych (Republika Czeska), *o.s. Fotografický obzor Český Těšín i o.s. Fotoklub Steel Třinec*, Kresowy Dom Sztuki

KRASICZYN**27 czerwca 2010**

- wystawa grafiki, Peter Kocák (Słowacja), galeria zamkowa
- wystawa malarstwa, Miroslav Dvorák (Słowacja), galeria zamkowa
- wystawa (Słowacja), *Biennale Ilustracji Bratysława 2009*, dziedziniec zamku
- wystawa twórców ludowych ze Svidníka (Słowacja), rzeźba – František Jenčo, malarstwo na szkle – Miroslav Potoma, wyroby z ciasta – L’ubica Kraučuková, galeria zamkowa

TYRAWA WOŁOSKA**26 czerwca 2010**

- wystawa *Spotkanie twórców ludowych*, Galeria „Quo Vadis”

IX edycja, 18.06–25.06.2011**KRASICZYN****25 czerwca 2011**

- wystawa fotografii, Monika i L’ubo Stacho (Słowacja), *Dwa domy jednego Pana*

DUBIECKO**24 lipca 2011**

- wystawa artystów ze Słowacji pochodzenia węgierskiego, Adriena Kutaková, Géza Németh, Ľudovít Pokorný (Słowacja), *Z miłości do sztuki*, Kresowy Dom Sztuki

X edycja, 9.09–21.09.2012**KRASICZYN****16 września 2012**

- wystawa fotografii, Tamás Schild (Węgry), *Jak pięknie jest być Cyganem*, galeria zamkowa

XI edycja, 27.05–16.06.2013**KRASICZYN****16 czerwca 2013**

- wystawa fotografii, Michal Ronnen Safdie (Izrael), *Ściana Płaczu*, Zespół Zamkowo-Parkowy

DUBIECKO**16 czerwca 2013**

- wystawa *Grand Prix Biennale Ilustracji Bratysława 1967–2011*, park zamkowy

- wystawa fotografii (Słowacja), *Życie Romów w regionie Gemer*, Kresowy Dom Sztuki

XII edycja, 25.10.2014

Wśród wydarzeń nie było wystaw.

XIII edycja, 16.09–19.09.2015

PRZEMYŚL

14 czerwca 2015

- wystawa fotografii, Ladislav Michálek (Czechy), *Magiczny świat Bohumila Hrabala*, Centrum Kulturalne, Galeria Stara Księgielnia

XIV edycja, wrzesień 2016

KRASICZYN

4 września 2016

- wystawa, Silvia Sekelová (Słowacja), *Między-przestrzenie*, galeria zamkowa

XV edycja, wrzesień 2017

Wśród wydarzeń nie było wystaw.

Bibliografia

- beskid-niski.pl, <http://beskid-niski.pl/forum/viewtopic.php?t=180> [dostęp: 30.09.2023].
- V Edycja Wielokulturowego Festiwalu Galicja w Przemyślu*, <https://przemysl.pl/5132/v-edycja-wielokulturowego-festiwalu-galicja-w-przemyslu.html> [dostęp: 30.11.2023].
- A. Erd, *Dźwięki Galicji*, „Przemyski Przegląd Kulturalny” 2006, nr 1, s. 4–5, także online: <https://redakcja.pbp.webd.pl/ppk01.pdf> [dostęp: 30.09.2023].
- Festiwal Galicja przeprowadził się do Rzeszowa*, <https://www.infoarchitekta.pl/artykuly:6-przetargi:134-festiwal-galicja-przeprowadzil-sie-do-rzeszowa.html> [dostęp: 30.11.2023].
- Krasiczyn 2016*, <http://www.festiwalgalicja.com/?ID=2> [dostęp: 30.11.2023].
- Krystyna Shmeruk*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Shmeruk [dostęp: 30.11.2023].
- M. Mach, *Festiwal „Galicja”*, <https://wyborcza.pl/7,157232,4202049.html> [dostęp: 30.11.2023].
- A. Martín, *Zrozumieć wielokulturowość*, <https://kontynent-warszawa.pl/felietony/kulturalia/773-zrozumiec-wielokulturowosc> [dostęp: 30.11.2023].
- I. Masalska, M. Basza, *Piąta edycja Festiwalu „Galicja”. Utwory Jana Kiepurę w Operze Lwowskiej*, <https://www.lwow.home.pl/gazeta-lwowska/festiwal-galicja/kipura.html> [dostęp: 30.11.2023].
- O festiwalu*, <http://www.festiwalgalicja.com/?ID=0> [dostęp: 15.11.2023].
- Przemyski festiwal Galicja nagrodzony*, <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,34962,1869811.html> [dostęp: 15.11.2023].
- Przemyśl > Rusza Festiwal Galicja*, <https://nowiny24.pl/przemysl-rusza-festiwal-galicja/ar/6010581> [dostęp: 30.11.2023].

- Przemysł. Wielokulturowy Festiwal Galicja od jutra*, <https://e-teatr.pl/przemysl-Wielokulturowy-festiwal-galicja-od-jutra> [dostęp: 30.09.2023].
- Warszawa: Wieczór pamięci artystów-żołnierzy II Korpusu Armii Andersa*, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/1070384,warszawa-wieczor-pamieci-artystow-zolnierzy-ii-korpusu-armii-andersa.html> [dostęp: 30.11.2023].
- III Wielokulturowy Festiwal Galicja (Podkarpacie)*, <https://bezdroza.pl/wydarzenia,iii-wielokulturowy-festiwal-galicja-podkarpacie,1342.html> [dostęp: 30.09.2023].
- W. Wołczyk, *Wydarzyło się w Przemysłu*, <https://m.niedziela.pl/artykul/29828/nd/Wydarzylo-sie-w-Przemyslu> [dostęp: 30.09.2023].